دکتاب ځانګړنې

د کتاب نوم : ترهګر

لیکوال : محمد نعمان دوست

د چاپ کال : ۱۳۸۵ ل

www.Ketabtoon.net

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يادونه :

په دغه کتاب هر هغه څوک چې دلنډې کيسې په فن کې مهارت ولري ، تبصره کولی شي ، پر ځای او رغنده تبصرې ، نيوکې او وړانديزونه به په راتلونکې کې را سره لا مرسته وکړي .

ايمل ادرس : numandost75@yahoo.com

ټرون :

ټولو هغو کړېدلو انسانانو ته ، چې په ګڼو نومونو او څېرو ، په دغه ټولګه کې د راغلو کيسو د کرکټرونو په توګه راڅرګند شوي دي .

مننه

که د ځوان ژورناليست عبدالمعيد هاشمي ، مخلصانه هلې ځلې نه وای ، نو خدای خبر که دغه ټولګه تر تاسو رسېدلې وای .

دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

له کیسو مخکې
بختور
محروم
ترهګر
غریب تنظیم
کوڼ
پنځه ډزی
سرې دایرې
د مړي په جیب کې
خانداني
بې تصویره
سره لوپټه
د دښتې په منځ کې
بې ځوابه
شرمېدلی
کاکل
نیمګړی اثر
سور پاکټ
زوړ ګیلن
بې کوره
چنار څنګه مات شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کیسو له لوستلو مخکې :

له نږدې درې لسیزو راهیسې په هېواد کې د جګړې وړې دیوان تېره غاښونه کړځي را کړځي ، په هرکام کې پر سینو پښې ږدي او په مریو غاښونه خښوي .
هره خوا چیغې دي ، غلبلې دي خو اورېدونکو سره یا د بیان ځواک نشته اویا ورته تکراري اوازونه ښکاري .
همدا لامل دی، چې دغو بې شمېره تراژیدیو ، د کاغذونو مخ ته لکه څنګه ، چې په کار ده لاره ونه مونده ، چیغې په هوا کې تاوې را تاوې شوې ، سترې شوې او بیا هملته غیبې شوې .
د لنډو کیسو کومه ټولګه چې اوس ستاسو په لاسونو کې ده ، دا د همدغه شان غمیزو خال – خال انځور دی .
خو ما په قصدي توګه هڅه نه ده کړې ، چې یو تراژید اثر رامنځ ته کړم ، بلکې دغو چیغو او ساندو مجبور کړی یم ، سترو ارواحو مې د زړه ورټکولی دی او د سوالګرو په څېر راته ځوړند سرونه درېدلي دي او تر هغې راته ولاړې دي، چې ترڅو مې غم ورسره ژړولی نه دی .

ما دکیسو له کرکټرونو سره یوځای اوښکې تویه کړي او کله __ کله خو یې دومره پرېشانه کړی یم ، لکه د خپلې کورنۍ غړی چې مې له لاسه ورکړی وي .
ما دجګړې د دیو د غاښونو خرپا او د انسانانو په غوښو د هغه د شخوند غږ اورېدلی دی ، ماهغه چیغې هم اورېدلې دي ، چې وروڼو او خویندو مې ددیو په پنجو کې وهلې .
مالیدلي ، چې هغوی څنګه اخوا دېخوا لاس اوپښې وهلې، خو دیو پرې هماغه شان خونېده او له رګونو یې وروستۍ څاڅکي زبېښل .

نو که دغو کیسو مو معمولي هم زړه نرۍ کړ ، د کیسې د فن او یا زما له خوایې مه ګڼئ ، دابه د هماغه چیغو اثر وي ، چې د زړه له تله را وتلي دي .

١٣٨٥ د مرغومي شپږمه
کابل ، د زمانخان کلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

بختور

په هغه ورځ ، تابه وې په ا مبو لانسونو کې هم زړونه پیدا شوي وو ، په خپلو چیغو یې د وزیر اکبر خان روغتون ودانۍ ښوروله او په با مونویې لکه د ټپیانو وینې سرې رڼا ګانې تا وېدلې. امبولانسونه پوره لالهانده وو ، شېبه په شېبه دروغتون مخ ته درېدل او په وینو ککړ بدنونه ترې را ښکته کېدل .

په هغه ورځ له سرونو تور پاچ لنګوټي غورځېدلي وو او له پښو ، لاسونو ، ملاګانو او زنو راتاو ، وو.

د زګېرویو غږونه به تېز شول او بیا به یو دم د شهادت د کلمې غږ تر نیما یي وا ورېدل شو او نوره به د څو شیبو له پاره چو پتیا خوره شوه.

شېبه وروسته ، بل امبو لانس د چیغو له بد رګې سره د رو غتون مخ ته ودرېد ، په بېړه یې د شا پټه پرا نېستل شوه ، په وینو سور زلمی یې ترې را ښکته کړ ، په یوه پښه یې سره څپلۍ چې ځای —ځای پر ې سپین ګل مېخونه وهل شوي وو پښو وه ، بله پښه یې له څپلۍ سره نه وه. دوا سکټ ښي پلو یې دوه غټ سوري ښکا رېدل او د چپ اړخ کوچنۍ اینې یې لمر ته ځلېدلې .

مخ یې نه معلو مېده . دواړه شونډې یې داور له تاوه ببرته شوې وې او مخامخ دوه غا ښونه یې ترې ښکا رېد ل .

ور پسې یې بل ځوان ، چې پلن ټټر یې وو او له غنم رنګه مخ نه یې سوچه لنډه ږیره راتاوه وه ، په ټایر لرونکي کټ کې وا چو .

د کټ پر پښو او با زو ګانو لیکه — لیکه وینې را روانې شوې .

هغه ژر — ژر کینې او ښي اړخ ته سر اړوه را اړوه او ژبه یې په وچو شونډو تېروله.

په نور بدن یې ټپونه ، نه ښکا رېدل ،خو تر نامه لاندې نه یې په چټکۍ وینه راوتله . سر یې ودرېد ، سترګې پټې شوې ، خو نا څا په یې د اسې چیغه وکړه چې له هیبته یې د ټولو زړونه سست کړل . هغه په چیغه کې څه لنډه جمله هم ووې ، خو څوک پرې پو ه نشول ، دې چیغې مې هډونه ولړزول او نور مې دلیدلو وس با یلود .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغې وروسته مې تر ډېره له امبو لانسونو کرکه کېده ، شفا خا نې مې په خوب لېدلې او دروغتون په لاره نه تلم .

نن چې څنګه خونې ته را غلم ،کټ کې وغځېدم ، لامې سترګې پټې شوې نه وې ، چې ټېلېفون نه غږ پورته شو ، ور خطا شوم ، د ټېلېفون غوږۍ مې را واخېسته : الو! سلام اليکم ، د قاري صيب مرکز دی ؟

ما يې غږ ونه پېژاندخو ، چې څنګه مې د هو ځواب ورکړ ، هغه وپېژاندم او بيا يې په سترړي غږ ، چې د ژورې ساه اخيستلو اواز يې هم راته ، وويل :

های ، نا ځوانه ! پوره مياشت شوه ، پنځه نفر ه په يوه کوټه کې پراته يوو ، څوک موخبر نه اخلي ، کور والا خبر نه دي او تا سې انډيوالان تشه پوښتنه نه کوئ او پسې زياته يې کړه : دوزير اکبر خان شفا خانې دريم منزل ، د ښي لاس اتا قو کې مې پوښتنه کوه ، نومره يې ماته هم نه ده مالومه .

سبا ، يوه بجه ورسېدم ، هره خونه کې ټېي ځوانان پراته وو ، چې څنګه مې بلې خونې ته سر ور دننه کړ ، نږدې وو ، چې له کټه را ټوپ کړي . ځان مې ور ورسو او را ټينګ مې کړ .

درې واړو ټپيانو راکتلې ، ټولوته مې ډاډ ورکړ ، مخامخ دوه تشو کټونو ته مې لاس ونيو ، ماوې دا څه شول ؟

هغوی لکه چې همدې پوښتنې ته په تمه وو ، سترګې يې ډنډ شوې ، غلي وو ، شونډې په غاښ کړې . ژړا يې غلې کړه خو په اوښکو يې وس ونه رسېد ، په خپلې پو ښتنې پښېمانه شوم .

شېبه وروسته يوه زړه غټ کړ: هغوی يې همدا نن شپه رانه ووېستل ، او س به يې پرې خاورې اړولې وي . له دې خبرې سره درې واړو ښه په زوره وژړلې .

دژړا غږ له خونې ووت او ورسره سم ور پرانېستل شو ، يو ځوان ر اننوت ،څېره يې راته اشنا ښکاره شو ه ، ټولو ته يې ډاډ ورکړ او بيا پر يو خالي چپر کټ لاس تر زنې کېناست . ټپيانو ټولو په هغه سترګې ونښلولې او دا سې غلي شول ، تا به وې د هغه په ليدلو يې هر څه هېر شول . هغه له زنې لا س لرې کړ ، ژوره ساه يې را ښکله ، ټو لو ته يې وکتلې ، سترګې يې سرې شوې او بيا يې ووې: هغوی بختور وو ، کاشکې زه هم ... نوره خبره يې ستونې کې وچه شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیران وم ، کله مې ټپیانو ته ، چې سرونه یې څوړند نیولي وو او کله ده ته چې سترګې یې په چت نښلولې وې ، کتلې .
هغه له چته سترګې ښکته کړې او ماته یې مخامخ کړې : ملا صیب! ته ووایه له مانه بختور نه وو ؟
هک پک شوم ، ملګرو ته مې وکتلې ، خو هغوی لکه چې په خبره پوه وو ، هماغه شان غلي وو ، زړه مې غوټه کړ: نه ، هغوی دې خدای وبښي ، بختور ته یې چې ژوندی یې .
په دې خبره یې مخ سور شو ، سترګې را ووېستې : نه ، ته نه پو هېږ ې. زه بد بخته یم او بیا له دې خبرې سره له کټه را پورته شو . مخ په ما را غی ، له زړه مې یو خدای خبر و ، ځنګ ته مې کېناست ، پر اوږه یې راته لا س کېښود ، سر یې وښورو : ته بختور نه پېژنې ، نه پېژنې او بیا یې له لږ دمې وروسته زیاته کړه :
په څه جرګو او ننواتو مې یو کال مخکې کوژده وکړه ، دا میا شت مې دواده نېټه وه ، ټول خپلوان او اندېوالان مې د وا ده له پروګرام نه خبر وو . کورته تلم ، چې د جنګ تشکیل کې برابر شوم ، د هرې ګولۍ لګېدو سره مې خپل واده یا دېده ، یو نا څاپه مې ځنګ ته ډز شو ، سره لنبه پورته شوه اوله دې سره سم مې یو ه پرچه په ګېډه او بله له نامه ښکته ولګېده ،اوس... نه ځان وژلی شم اونه کورته تللی شم .
ته نه پوهېږې زه بختو...
خبره یې نیمایي کې پر ېښوده او له چیغې سره په منډه له خونې ووت.

کا بل — میر ویس میدان
٤ - ٣ — ١٣٨٣

(c) ketabton.com: The Digital Library

محروم

په کورکې له ټولو مشروم ، همدغه مشر توب راته غم جوړ کړی و ، ځکه زموږ په ملک کې چې څوک مشر شي يابه په نورو ظلم کي او يا به پرې د نورو غم ور بار وي .

زه هم له دې دوهمې ډلې څخه وم ، د کور ټول لګښتونه ، د څارويو پالنه ، دځمکې کارونه ... او هر څه ځما په غاړه وو .
همدا کارونه وو ، چې زه يې دژوند له خوږو بې برخې کړی وم او په ځوانه ځوانۍ کې يې راته دملا او پښو دردونه پيدا شوي وو .
ټوله ورځ مې پټيو کې په کار تېرېده ، کله خو به مې غرمنۍ هم ، همهلته ديوې پولې په سر له ستونې تېره کړه .
په هغه ورځ مې له ملا اذانه کار شروع کړ ، ما وې د سبا کار به هم ، نن خلاص کړم ، يوه ورځ به دمه شم ، خو زما دمه د خټ ګرو دمه وه.
ماښام کور ته راننوتم ، د انګړ منځ کې په شلېدلي کټ ، چې موږ به وينځل شوي لوښي پرې لمر ته ايښودل ، خور ور پرېوتم ، يوه سترګه خوب مې وکړ ، ډوډۍ ته يې پاڅولم . هم مې ډوډۍ خوړه او هم مې د سبا ناليدلې ورځ پر زړه ګرځېدله . کله به مې ويل : د چای له څښلو وروسته کټ او بالښت اخلم او هماغه د سيند د غاړې چنار لاندې آن تر غرمو خوب کوم. کله به مې ويل نه ، هاغه د ملګري کور ته ځم او کله ...
زه لا په همدې خيالونو کې وم ، چې مور مې غږ کړ: بچی! دا څو يمه ورځ ده ، چې په کور کې دانه وچکی نشته ، په بوټو او پاڼو هم تنور اچوو او هم پخلی کوو ، له ډېرو پوکولو نه مې سر په درد دی .
يو شېبه مې سرشاته پر دېواله کېښود ، سترګې مې پټې کړې او د چنار سيوری او د ملګري کور مې سترګو کې تاو راتاو شو ...
جګ شوم ، تبر او رسۍ مې څنګ ته کېښودل ، زما څو نور ګاونډيان هم غره ته تلل ، د چای پياله مې هماغه شان ډکه پرېښوده ، مونځ مې وکړ او بيا له تبر او رسۍ سره خپل کټ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخوځېدم ، ماوې : همدا اوس ویده کېږم ، چې هر وخت هغوی غږ کړ راویښ مې کړئ ، کټ کې وغځېدم او له غځېدو سره سم مې سترګې پټې شوې :

ما کټ د سیند غاړې ته ایښی و ، سیند ! لکه هغه چې هم ما غوندې له ژونده سترې و ، له خولې یې شنه ځګونه بادېدل ، مخ په ښکته په بیړه- بیړه روان و .

یخ شمال به کله نا کله د اوبو مهین ځاځکي زما پر مخ را شیندل ، دواړه سترګې مې په سیند نښتې وې ، شاته مې د ګامونو اوازشو ، په بل اړخ واوښتم ، هماغه ملګری موسکی ، خو لږ څه مرور غوندې ولاړ و. ورجګ شوم . ما لا څه ویلي نه و ، چې هغه په طنزیه شکل څو کرته د آفرین کلمه ، د سر په خاص حرکت تکرار کړه او بیایې زیاته کړه: همداسې وي ملګرتیا ؟ زه څومره بېمار شوم او تا یو ځل پوښتنه هم ونه کړه. زه غلی وم ، اخر مې ووې ، ګرانه ! ډېر رایادېدلې ، باور وکړه هماغه یوه میاشت وړاندې مو چې لیدلي وو ، له هغې را وروسته دا لومړی ورځ ده چې دمه یم ، همدانن مې نیت و ، ښه شوه چې خپله راغلې. راځه کېنه ، چې د خپل ستړي ژوندکیسه درته وکړم . هغه کېناست خو لاما خپله کیسه نه وه پیل کړې ، چې چا وخوځولم ، پورته والوتم ، سترګې مې رڼې کړې ، مور مې غږ کړ: هله زویه ! ګاونډیان دې درته ولاړ دي . پورته شوم . پوه شوم چې په خوب کې هم د ژوند کیسه چاته نشم اورولی .

سترګې مې وموښلې ، رسۍ مې له ملا راتاوه کړه ، تبر مې پراوړه کړ ، مخ په غره وخوځېدو .

لمر لا د غره د سر له ونو خپل مخ پوره نه و ښکاره کړی ، چې ورسېدو ، یوه شېبه په غټه او توره تیږه دمه شوو ، بیا هر یو په جلا- جلا لاره روان شو. زه هم دغره ابلې ډډې ته لاړم . ملګرو مې لا ګېډې نیمایې نه وه پوره کړې ، چې ما خپل لرګي پوره او ومې تړل . ونې ته مې تکیه کړل او بیا د خپلو ملګرو څنګ ته لاړم :

که خپه کېږئ نه ، زه به لږ مخکې لاړ شم ، تاسو ته خو زما حال معلوم دی . یوازې یم ، چې کارونو ته ځان ورسوم . تولو خوښه راکړه ، په منډه لاړم ، ګېډی مې په شا کړ. پخوانۍ لاره مې پرېښوده او په یوه لنډه او نالیدلې لاره ، چې په وچو وښو پوښلې وه روان شوم .

تولە لاره راسره د کارونو غم و ، ښه ستړی شوی وم ، په یوه شنه ونه مې سترګې نښتې وې او د هغې سیوری مې د دم ځای لپاره غوره کړ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور نږدې شوم ، خو لا پوره نه وم رسېدلی ، چې یو درز سره مې له پښو شنه لوخړه پورته شوه او بیا نور پوه نشوم .

خدای خبر څومره وخت به وتلی و! یو وخت ، چې مې سترګې پرانیستې ، ټول زما په شان پر کټونو پراته وو ، چا ځګېروي کول ، چا شیبه په شیبه ژبه خوله کې ننوېسته او راوېسته .

د چا لاسونه ، نه وو. د چا پښې او د چا هم د سترګو ځایونو کې سپینې پاغوندې ایښودل شوې وې.

زما خپل ځان ته پام نه و ، په پښو مې سپینه پرده ، چې د وینو خاپونه وربانـدې وو ، خوره وه . یو وخت ، یو ډله خلک ، چې دنګ قدونه یې لرل او بل شان خبرې یې کولې راننوتل ، زموږ نومونه یې ولیکل او لا هفته پوره نه وه ، چې له خپل ملکه یې واړولو.

هلته زموږ هر څه نوي او ښکلي وو ، د هغه ځای خونې ددې ځای په څېر په وینو لړلې نه وې ، هلته به په یوه کوټه کې یواځې یو یا دوه ټپیان پراته وو. ډاکټرانو پسې مو سترګې کږې نه وې ، وخت په وخت راتلل ، خوراک مو هم ښه شوی و.

یو وخت مې ځان ته پام شو ، ښۍ پښه مې له زنګانه ښکته نه وه ، د پښې په لیدلو مې ټوله بېوزله کورنۍ سترګو ته ودرېده ، خپل نیمګړي کارونه رایاد شول . واړه ورونه ، زړه او بې وسه مور چې یوه لحظه یې هم بې له ما چاره نه وه را په زړه شوه ، بیا مې په خپله پرې پښه سترګې ولګېدې ، چیغه رانه ووته او په ځان پوه نه شوم.

شېبه پس مې سترګې پرانیستې ، د کټ اړخ ته مې دنګه جینۍ ولاړه وه ، سره طلایي وېښتان یې پر سپین او نازک مخ ګډوډ پراته وو ، ترډېره وخته یې پرما سترګې نښتې وې ، د هغې شنو سترګو کې اوښکې لکه شین سمندر وخوځېدې ، نرۍ- نرۍ یې پرمخ راروانې شوې . ماوې که زما د بې وسۍ او د کور له یوازېتوبه چا خبره کړې ، زما هم سترګې ډنډ شوې ، زړه مې ډک شو ، هغې یو ځل بیا زما پښې ته وکتل ، شونډې یې په غاښ کړې ، په خپله ژبه یې څه وویل او بیاروانه شوه.

ما له هغه سړي څخه ، چې د هغې څنګ ته ولاړ و ، او کله -کله به یې د هغې خبرې موږ ته په خپله ژبه کولې وپوښتل: کاکا! دې ته خو تا زما د بې وسیو کیسه نه ده کړې ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بریتونو لاندې موسکی شو او بیا یې وویل: دا نجلۍ وایي ، چې زه ډېر تاسف کوم ، ځومره ښایسته او تنکی زلمی دی ، خو افسوس ! چې پښه یې پرې شوه او په ځوانۍ کې له ډانسه محروم شو .

۱۵ -۵ -۷۸
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهګر

چې ځنګه چورلکو په کلي وزرونه راټيټ کړل ، له زړو برجونو کوترې داسې په هوا شوې ،لکه هغوی چې د سولې له منځه وړلو پسې راغلې وي .

شېبه په شېبه لړزونکو غړونو کلی خوځوه ، الوتکې به لکه وړي بازان په کلي غوټه شوې ، شېبه وروسته به خړ کورونه اوشينکي باغونه لنبو په غېږ کې پټ کړل او څو سترې ارواګانې به هوا ته پورته شوې .

لږ وروسته چورلکې پناه شوې ، خلک په منډو وو ، يو شور جوړ وو ، تر ديوالونو لاندې بدنونه ښکارېدل ، لا به ترې خاورې لرې شوې نه وې ، چې زګېروي به غلي شول .

موږ يو ماشوم ، چې وچه ډوډۍ يې هماغه شان په وړومنګولو کې ټينګه نيولې وه ، له لوټو راووېست ، لا مو ورته زنه تړلې نه وه ، چې دوه ځوانان په منډه انګړ ته راننوتل :

په يوه خوله يې غږ کړ : هغوی ټول نه شته ...

يو بل ته مو وکتلې ، يوه وويل: دوی لکه چې د ګلاب کورنۍ ښيي .

ګلاب کره ، له څو کلونو وروسته زوی شوی و ، د کلي خلک ورته غونډ شوي وو ، په منډه يې بې وره انګړ ته ، چې له خونو يې شنه لوګي پورته کېدل ور ننوتو .

ټولې خونې ړنګې وې ، تا به وې چا تازه قبرونه سپړلي ، ځای - ځای هډونه پراته وو ، تر ونې لاندې له غورځېدلې زانګو لوګي پورته کېدل ، يو تور شی په کې پروت و .

تر ماښامه مو لوټې واړولې را واړولې ، خو مکمل جسدونه مو پيدا نه کړل ، د ښځو او نرو د غوښو توپير نه کېده .

د کلي ملا صيب وويل : د ا شهيدان دي ، کفن او غسل ته ضرورت نه لري ، ټول يوځای راټول او ښخ يې کړئ .

سهار وختي ، ټول همدې انګړ ته له قران شريفونو سره راټول شوو ، چې ختم نه خلاص شو ، يوه سپين ږيري غږ کړ :

په دې کاپرو اتبار نشته ، راځو چالان کړی ، بيا خوبه بمبار نه کوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له څو لنډو خبرونو وروسته ، یوه خبر کې زموږ دکلي نوم واخیستل شو ، ټول راډیو ته رانږدې شوو .
خبریال له یوه چاسره په همدې اړه خبرې کولې ،که څه هم موږ د هغه په خبرو نه پوهېدو ، خو د هغه لنډې - لنډې خبرې ترجمه کېدې .
هغه وویل: په دې کور کې یوه ډله ترهګر د جګړې د پلان لپاره راټول شوي وو ، زموږ استخباراتي سرچینو کشف کړل او مخکې له دې چې برید وکړي الوتکو تباه کړل .
موږ کله یو بل او کله سوزېدلې ځانګو ته کتلې او راډیو هماغه شان چالانه وه .

کابل ، د لیندۍ پنځمه ۱۳۸۵

یادښت :

ددغې کیسې (غریب تنظیم) سوژه راته په ۱۳۶۸ کال کې پیداشوې وه ، خو هغه وخت ما لنډه کیسه نه پېژندله ، په ذهن کې مې وه او شاوخوا لس کاله وروسته مې ولیکله .
په ۱۳۸۳ کې رانه ورکه شوه ، دومره پرې خپه شوم لکه ډېر نږدې خپل چې له لاسه ورکړم ، خو اخر راسره ذهن یاري وکړه او له ورکېدو دوه کاله وروسته مې بیا له سره ولیکله .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب تنظیم

هسې خو پاکستان ډېرې سړې او شنې سیمې هم لري ، خو ، چې زموږ مهاجرو په برخه وچ سپېره ډاګونه او سپېرې دښتې رسېدلې وې ، نو ، چې اوس هم څوک د هغه ملک نوم واخلي ، په زړه مو ګرمي را ننوځي .

زموږ مرکز ، په همدغه شان یوه سپېره دښته کې و. مخامخ د وچ خوړ په غاړه سپېره ونه ، چې تندې له قده غورځولې وه ، ولاړه وه . شاو خوا یې ګور او اغزن بوټي په ځمکه خلم پراته وو .
دښته ارامه وه ، کله نا کله به دڅو خړو مرغیو ، چې په هواکې به یې وزرونه رپول غږونه ، راغلل .
مرکز په لویه ختینه کلا کې ،چې پر دیوالونو یې اغزن سیمان لګېدلي وو او لویه اوسپنیزه در وازه یې لرله ، جوړ و .
دې کلا ته به یواځې اسیزو(ISUZU) لارۍ د مهماتو او وسلو وړلو راوړلو پسې راتلې او کله — کله به د امر صیب لنډ کروزر ، هم مرکز ته راننوت .
نن ، چې څنګه د مازیګر لمانځه نه خلاص شوو ، هملته په غوړېدلي پلاستیکي سترنجې راټول شوو .
یوه ، وویل : داڅو مه میاشت ده ، چې لکه لیوان په دښته کې پراته یوو ، خدای خبر !کورونو کې به مو څه حال وي ؟
بل غبر کړ : بېماره میرمن مې ، کور کې له بوډا پلار سره پرېښې ده ، خدازده که څوک ورسره پور هم وکړي ، پردی ملک دی .
زما خواته ناست ملګری ، چې تر دې دمه غلی و ، خوله پرانېسته : په خبرو څه نه کېږي ، کمکی اختر خو همدلته تېرشو ، لوی ته شل ورځې پاتې دي ، دا وار ، چې امر صیب راغی ، په یوه خوله ترې تنخوا غواړو .
موږ لا همدې خبرو کې وو ، چې پیره دار لویه در وازه پرانېسته او دامر صیب تورو ښیښو والا لنډ کروزر را ننوت .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لاس کې يې تسبيح وې ، د تسبو له دانو څخه يې شونډې ډېرې خوځېدې ، ټول ورته ودرېدو ، هغه د لاس په اشاره د کېناستو هيله وکړه او بيا يې وويل :

افرين ! جهاد همدا تاسو په څېر صابرو ، او حوصله ناکو ځوانانو ته اړتيا لري .

زه پوهېږم ، چې له څلورو مياشتو راهيسې مو تنخوا نه ده اخيستې ، خو څه وکړم ؟ تنظيم غريب دی .

که تاسو دې ارامه دښته کې حوصله ونه کړئ ، نو په سنګرونو کې به مجاهدين د ګوليو باران ته څنګه حوصله وکړي ؟؟

د امر صيب خبرو زموږ ټولې غوښتنې په خوله کې وچې کړې .

هغه د وسلو ډيپو ګانې وکتلې او بيايې سپېره دښته يواځې موږ ته پرېښوده .

×××××

ګرمي مخ په ډېرېدو وه ، بيرون سيوری نه و او په کوټو کې زړونو سستي کوله .

زموږ يو ملګري خو بالکل د ګرمۍ تاب نه لره ، کله ناکله به بېهوښه کېده هم .

نن شپه مو هغه ته په پکي وهلو تېره کړه ، لانده څادرونه به مو ورته په سر او پښو اېښود ل ، ټول ورخطا وو .

چې سهار چای ته راغونډ شوو ، يوه همدې ملګري ته لاس ونيو : دا کمبخت لکه چې ، مړشي . بل زياته کړه : نن د امرصيب د راتګ ورځ ده ، چې راغی نوره ورسره خبره سپينه وو ، ډيپو کې ، پکي ، جنراتورونه او تيل شته ، که تنظيم تنخوا ورکولو ته غريب دی ، نو دومره خو کېږي چې موږ يو څو ساعته جنراتور چالان کړو .

د هارنډ غږ شو او بيا سمدلاسه دروازه په دواړو پټونو خلاصه شوه ، امرصيب مخ په موږ راغی ، غاښونو کې وچکی واهه ، چې نږدې شو وچکې يې وغورځو او تسبيح يې له جيبه را وه و يستې :

د خدای بختورو ! ستاسو په دسترخوان خو وچه ډوډۍ شته ، د مجاهدينو به څه حال وي ؟

داخل ترې زموږ يوه ملګري د خبرو تار ونيو :

امر صيب ! ګرمي ته طاقت نه کېږي ، جنراتور ، تيل او پکي شته ، يواځې ستا اجازه په کار ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په ړیره لاس راتېر کړ : تاسو د حضرت بلال (رض) له کیسو خبر یئ ؟ هغه جلیل قدر صحابي و ، کفارو به د عربستان په ګرمو شګو لنډغر خملاوه او بیابه یې درنه تېږه ورته په ګېډه کېښوده . خو هغه بیاهم له خپلې مقدسې عقېدې وانه وښت .

نیکبختو ! دا دښته له میدان بدره ګرمه نه ده او نه تراوسه تاسو د صحابه کرامو په څېر په ګېډو پسې ډبرې تړلي دي.

دا جهاد دی او هغه هم د شوروي په څېر سوپر پاور سره . که تاسې دومره نازولي شئ ، فکر نه کوم که دا مبارزه نتیجه ورکړي .

هغه په یوه ساه ، د کربلا واقعه او بیا د یزید پر وړاندې د امام حسین (رض) او دهغه د ملګرو مقاومت ، د هغوی ولږې او تندې بیان کړې .

امرصیب ، د سورت انفال څو مبارک ایاتونه تلاوت کړل او لا یې ترجمه خلاصه نه وه ، چې یوه ملګري چیغه کړه : زر کوئ قدوس مړ کېږي .

ټول د هغه اوسپنیز چپرکټ ته ودرېدو ، هغه سترګې درولې وې ، رنګ یې تک ژېړ اوښتی و او له بدنه یې تېونه پورته کېدل .

امر صیب ، زړه نازړه د هغه پر تنده لاس کېښود او بیا ، چې موږ شور جوړ کړ نو ، وې ویل : هغه سره دوه درې کسان موټر ته وخېژئ !

موټر ته په ختلو راباندې خپلې خولې یخې ولګېدې ، قدوس هم سترګې وغوړولې ، ورو — ورو په کې رنګ و چلېد .

له دښتې ووتو ، د موټر درزا غلې شوه ، شیبه وروسته له عمومي سړکه په یوه نرۍ پخې لارې تاو شو .

در وازه بېرته شوه ، د در وازې خواته کوټې ته ننوتو : سره غالۍ په کې غوړېدلې وه ، پر توشکو او بالښتونو هم قالینې پرتې وې .

د مېز پر سر ، کوچینی جاپانی پکی اېښودل شوی و او له مخامخ دېواله سړه هوا را وتله .

امر صیب د څنګ ته ناست میلمه پر اوږه لاس کېښود : خپله کوټه کې مې هم ایرکنډېشن او پکی دواړه لګولي ، عجیبه عادت لرم ، کله مې دومره ګرمي ور خطا کړي ، چې دواړه چالان کړم او کله بیا یواځې پکي ته هم ګوزاره کوم .

هغه لا هماغه شان خپل عادتونه بیانول ، چې کورکې شور شو او د هلئ کوټې اور واخیست غږ راغی ، په منډه ووتو ، امرصیب د ننه لاړ او موږ د حجرې خواته تیار سئ ودرېدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې څنګه مې ښي لاس ته وکتل ، سيمي جالۍ راتاوه ، وه او د غټې زراعتۍ غوا مخ ته پراته شنه واښه د پکي شمال خوړول .

١٣٨٥ ، د ليندۍ ١٦ مه

کابل ، د زمانخان کلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــوڼ

چې ښنګه مې ور ببرته کړ او د خونې په دیواله مې ستر ګې ونښتې ، خو له مې پرې خلاصه کړه :

بابا! څه لټ د خدای يې ؟ دومره خو ناتوانه ، نه يې . له سهاره په دې يوه ديواله نښتی يې ، تر اوسه يې اخير تمام نه دی . د کوټې له ديواله دې د برلين ديوال جوړ کړی ، بدبخته !

هغه يوائې د وره ببرته کولو په وخت کې سترګې را واړولې ، له دېواله د هغه مخ ډېر په ختو لړل شوی و . ببرته يې مخ واړو ، د ګل مالې له مخه يې په لاس خټه لرې کړه او بيا يې پر ديواله راکش کړه .

ما ور په ګرز سره پورې کړ او په زوره مې وويل :که تر مازيګره دې کار خلاص کړی نه و ، بيا راته په وره قدم کښېږدې .

که څه هم د هغه ګناه نه وه ، د ديوالونو پخڅې کږې وږې او نا وارې وې . هغه کې هم پخوانی زورنه و پاتې ، سپين ږيرى شوی و ، خو ماته هم د مزدورانو کمی نه و ، هره ورځ به د وره مخ کې راته څو تنه د کار په تمه ولاړ وو .

او بل ما خپلې سپکې سپورې او هر څه اپلتې ځکه بې پروا ويلې ، چې هغه په کلي کې په کوڼا ماما مشهور و او د کوڼا ماما لقب هغه ته دومره شهرت ورکړی و ، چې اصلي نوم يې له خلکو هېر و .

کله –کله به مې ، چې ډېر رد و بد ورته وويل او بيا ، چې به مې د هغه په سپينه تار –تار ږيره نظر ولګېد ، وبه شرمېدم ، ځکه زه دهغه مخ کې لوى شوی وم . خوبيا به مې له ځانه سره ويل : هسې هم کوڼ دی نه يې اوري .

×××

شپه مې پخواني کور کې تېره کړه او سهار وختي نوي کور ته لاړم . سيده د هماغې خونې په لور وخوځېدم . چې ښنګه ورنږدې شوم ، نو هغه له کوټې راووت ، په سره ګلداره دسمال يې ملا شخه تړلې وه او په ختو ککړ سطل يې لاس کې و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې وليدم سطل يې کېښود ، مخامخ خونې ته يې لاس ونيو ، سرمې ور دننه کړ ، ډېره ښه يې اخير کړې وه .
زړه مې وې راځه مننه ترې وکړه او پروني ببښنه ترې وغواړه ، خو دا کار راته د ځان سپکاوی ښکاره شو .
هغه زما سترګې خارلې او چې کله يې په کې د غوسې نښې ونه لېدې نو رنګ په کې وچلېد ، د شونډو له منځه يې ژېړ غاښونه ښکاره شول او بيا يې د ختو سطل پورته کړ .

هغه نن يو ساعت مخکې په کار پيل کړی و ، زه هم تر ډېره وخته ور سره ولاړ وم او د هغه کار مې کاته ، ښه په بېړه يې لاس خوځاوه .
د کونج ديوال يې نيمايي خلاص کړ ، ګل ماله يې کېښوده ، په ختو ککړ لاس يې جام له ګړي ډک او په سر يې را واړو .
غوښتل يې چې لږ ساه واخلي ، خو چې په ما يې سترګې ولګېدې ، چټک جګ شو او سطل يې بيا له ختو ډک کړ . زما سترګې لا هماغه شان په دېواله نښتې وې ، چې شاته مې درب شو او چې ځان ته مې وکتل ، نو جامې مې د ختو له خاپونو ډکې وې .
زر جګ شو او چې زما سپين کالي يې په ختو وليدل ، په رپاشو. ما بيا سترګې پرې راوه وبستې : په غضب ککړ شې! کوڼ خو خدای (ج) کړې ، په دې سترګو دې څه بلاو لګېده ؟ او بدبخته ! هغه هماغه شان رپېده .
ما وې دادی پوره نهه بجې دي ، زه کور ته ځم ، کالي بدلوم او ځان سره د غرمې ډوډۍ هم راوړم ، که تر هغه وخته اخېر خلاص نه و ، بيا ګيله ونه کړې .
کور ته راغلم ، کالي مې بدل کړل ، چای مې وڅښه او چې کله د ساعت ستن په دولسو درېدله نو ديګ بخار ، کاسې او ډوډۍ مې راواخيستل روان شوم ، موټر مې د کلا مخې ته ودراوه ، شيان مې راښکته کړل ، د انګړ د منځ په سوپه کې مې په اوار ګيلم کېښودل او بيا مخ په خونه غلی ــ غلی روان شوم :
هغه هماغه شان په بيړه لګيا و ، چې زما سيوری يې وليد ، مخ يې راواړو: ډېره خواري مې وکړه ، والله که مې دمه کړې وي ، دادی دوه لوېشتې ځای پاتې ، نور ختم دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماغږ ونه کړ ، زړه مې نرم شو او بېرته ووتم . دستر خوان مې وغوړاوه ، کاسه کې مې ډوډۍ ماته کړه ، هر څه مې برابر کړل ، ور نارې مې کړې : ماما! راځه پرېږده يې! هغه له کوټې غږ کړ: ښه ده بچی کار هم تمام شو.

دده غږ نه و، سم توپان و ، د شرم خولې مې پر بدن راماتې شوې . هغه راووت ، له ملايې دسمال خلاص کړ او باندې لښتې کې د مخ او لاسونو په وينځلو لګيا شو.

ما ته خپلې تېرې سپکې سپورې يوه ـــ يوه رايادېده . دواړو په يوه کاسه شروع وکړه ، هغه وويل : بچی! تا به جلا خوړلې وه ، ما سره به مزه درنکړي ، مزدور سړی يم .

خو زما سترګو د پورته کتلو وس بايلولی و . ډوډۍ مې په څه خوارۍ وخوړه ، دسترخوان مې ټول کړ ، د هغه پياله مې له شنه چايه ډکه کړه ، زړه مې غټ کړ: ماما! ما پرون څومره په زوره خبرې کولې ، يوه دې هم وانه ورېده ، نن دې اول غږ واورېد او بيا له کوټې راووتې ؟

هغه ماته ځير ـــ ځير وکتلې ، په رېږه يې لاس تېر کړ ، موسکی شو او بيا يې سترګې اخوا دېخوا وګرځولې :

ګله ! زه کوڼ يم ، بايد کوڼ وه اوسم ، خو ستا پرونۍ خبره دروغ وه . زه خدای نه يم کوڼ کړی ، ما ... غلی شو.

د زړه درزا مې نوره هم زياته شوه ، ماوې که په ځمکه ننوتم ، خو کار شوی و.

ښه شېبه دواړه غلي وو ، ما بيا فکر په ځای کړ :

نو چا کوڼ کړې ؟ هغه بيا څو ځلې له نظره تېر کړم : چې نه مې پرېږدې نو غوږ شه :

کله چې له بدې ورځې ، ماته خپل کلي کې د ناستې ځای پاتې نه شو ، نو ستاسو کلي ته په کډه راغلم ، ما نه هر څه پاتې شول خو يواځينی شی ، چې راسره و زما غيرت و .

دې کلي کې مې ډېرې تر خې شپې تېرې کړې ، په لومړيو وختو کې ، چې به چا کار ته بوتلم ، چې سپکه خبره به مې ترې واورېده ، نو کار به مې پرځای پرېښود او ترې روان به شوم ، خو تر څو ؟ ماشومانو ډوډۍ غوښته ، ونه شوه ، اخر مې ځان کوڼ کړ ، تر څو خلک راته بې غيرته ونه وايي ، اوس له هماغه وخته راهيسې راته خلک کوڼ وايي .

١٣٧٨ کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه ډزې

د جلرېز د تکانې غر ، تورو ورېځو داسې پټ کړی و ، تابه ویل کومې کونډې خپل ماشوم تر پوړنې لاندې نیولی دی .

کلیوال ورخطا وو ، ټولو مخامخ غره ته کتل ، چا ویل که ورېځه همداسې وي ، نو د باران امکان دی او که باران وشو ، نو سیلابونه به بیا ، خونې رنګې کړي .

خو څوک په دې باور و ، چې توره ورېځه په پورته کېدو ده او بیا به د تېرو ورځو په څېر واوره پیل شي .

غرمه مهال ، د ورېځې له خېټې لکه سپینې مچۍ واوره ورېدل پیل شول .

ډېر ژر ، د جومات مخه د کلي له خلکو ، چې د حسن علي د پنځه ډزې ټوپک په ننداره بوخت وو ، خالي شوه او د دعا په کولو نږدې حجرې ته ننوتل .

حسن علي له ډوډۍ خوړلو وروسته خپل ټوپک را واخیست ، د جیب دسمال یې پرې تېر کړ او بیا یې په خندا وویل : ماما ! دا هغه ټوپک نه دی ، چې اول به مو د خولې له خوا دارو ورغورځول ، بیا به لتو پسې ګرځېدو ، هغه به مو په څه خوارۍ د سیخ په زور ور تخته کړې ، پټاقۍ به پرې نصبه شوه او بیا به ډز ته اماده شو .

ماما ! دا د سترګو په رپ کې کار کوي ، له دې خبرې سره سم په حجره کې ناست کسان ، چې د ټوپک لیدلو لپاره راغلي وو ، حسن علي ته نږدې شول او دهغه ټوپک ته یې په ځیر — ځیر کتل .

حسن علي ، خپلې مخې ته ټوپک ودراوه او ګېټ یې ژر- ژر کشوه . له هر کش سره مرمۍ اخوا دېخوا غورځېدلې ، خلک حیران وو . حسن علي ، د ټوپک شا ژور راخلاص کړ او مرمۍ یې بېرته ځای پرځای کړې .

جعفر ، چې تر دې دمه یې ټوپک ته کتلې را وړاندې شو : څومره ځای پورې یې ګولۍ رسېږي ؟

حسن علي موسک شو او په اوږه یې ټپ ورکړ : څومره چې دې سترګې کار کوي .

مرتضی وویل : خیر ، دا چې سړي سره وي ، نو لیوان پرې نه شي راتلی ؟

هغه په غرور وویل : لیوان خو لا څه ، چې د غره زمریان نه شي راتلی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر تېر مازيګره ، د حسن علي د ماما په حجره کې د نوي پنځه ډزي ټوپک په صفتونو خبرې روانې وې .

واوره درېدلې وه ، حجره کې ناست کسان بيا د — جومات مخې ته راووتل ، حسن په ښي لاس کې ټوپک او په چپ لاس کې يې د آس قيضه نيولې وه ، د خلکو منځ ته د خداى پامانۍ په نيت راغى .

خو د کلي سپين ږيرو خوښه نه وه ، يوه وويل : ډېر ځنډ واوره ورېدلې ده ، داوخت د غرونو وږي ليوان لارو ته راکوزېږي ، هسې نه چې ... !

حسن علي خبره ور پرې کړه ، ټوپک يې له اوږې راښکته کړ ، پورته يې کړ : دا ټوپک او بيا يې آس ته وکتلې : او دا اس ! د غرونو پړانګان خو دې راشي .

يو بل سپين ږيري وويل : ځوانه ! تور ماښام دى ، ترڅو کلي ته رسېږې ، نيمه شپه به وي ، تاته ليوان څه ښکاري ؟ او بيا هغه دا وخت ډله __ ډله ګرځي ، کوم يو به تررمۍ کې ژر وولې ؟

حسن علي ، بيا په خندا شو : بابا! ددې ټوپک له خولې سور اور بادېږي ، له ډز سره به يې ليوان څه ، چې ټول ځناور غرونه پرېږدي او بيا له همدې خبرې سره يې دآس قيضې ته ټکان ورکړ .

د آس له سومانو واورې بادېدلې او د سترګو په رپ کې له مخامخ غونډۍ پناه شو .

خلکو خپلو کې خبرې کولې ، چاويل : دا توره شپه ، په دې ژورو خوړونو کې له وږو ليوانو تېرېدل له امکانه لرې ده .

او چا بيا د هغه د ټوپک صفتونه کول . شېبه وروسته خلک يو- يو کورونو ته روان شول .

يوه سپين ږيري په تلو __ تلو کې وويل : حسن علي خپل آس او ټوپک ته ډېر غره دى ، خو خداى خبرکه روغ ورسېږي ، دا ليوان ماته معلوم دي .

بل وويل : بيداره اوسئ ! که ډزې مو واورېدې ، سبا ورپسې ورځو ، حتما به څه پېښه شوې وي .

لا خلک ويده شوي نه وو ، چې د ډز يو ډوب غږ راغى ، شېبه وروسته بل غږ وشو او بيا همداسې پنځه غږونه واورېدل شول .

د حسن علي ماما ورخطا له کوره ووت ، د کلي خلک يې راټول کړل ، ټولو وويل : اوس مو تګ ګټه نه لري ، هر څه چې شوي ، شوي ، سهار وختي به يې غم وخوروو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهار وختي څو کليوال ځوانان له تورو او خپلو زړو ټوپکو سره په آسونو سپاره شول او د حسن علي د آس پلونه يې تعقيبول .

څو خوړونو څخه تېر شول او چې څنګه بل خوړ کې تاوېدل ، نو سره واوره ښکاره شوه .

ځوانانو ، قيضې را کش کړې ، په سپينه واوره سره ليکه غځېدلې وه او بيا د يوې تيږې څنګ ته سوری ګېډه ليوه پروت و .

څو ګامه وړاندې بل لېوه ، چې له وچلي يې ماغزه راوتلي و ، پروت و .

ښه وړاندې لاړل او چې څنګه د يوې لويې پرخې خواته ور نږدې شول ، يو وېرونکی اواز تر غوږو شو .

په آسونو سواره ځوانان ځای پرځای ودرېدل ، لېوه چې په ګېډه يې ګولۍ خوړلې وه ، تاو راتاو کېده او له درده يې چيغې وهلې . يوه ځوان دآس له سره په نښه کړ او غلی يې کړ .

نور هم وړاندې لاړل ، تور زين پر واورو پروت و ، ځلميان ورخطا له آسونو راښکته شول ، څو ګامه اخوا سپين غټ – غټ هډونه ، چې لا پرې څه ناڅه غوښه پاتې وه ، اخوا دېخوا پراته وو .

د ټولو پښې سستې شوې ، يو ځوان نور هم مخکې لاړ او له يوې ناڅاپي چيغې سره سم ، پر واوره را پرېوت .

نورو ورمنډه کړه او ټولو پاتې پنځه دزي ټوپک او چرمي موزو ته ژړل .

کابل ، ١٣٨٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرې دایرې

په مدرسه کې مې دوهمه اونۍ په پوره کېدو وه ، خولا مې دزړه ملګرى نه و پيدا کړى . دا ځکه ، چې يو ازېتوب مې خوښ و ، غلى به چېرته نا ست وم ، کله به مې کتاب کوت او کله به په خپلو سوچونو کې ورک وم . ماته خپلې تنها يۍ او زموږ استاد (شيخ) ته زما دغه عادت خوند ورکاوه .

دجمعې مبارکه شپه وه ، دماسخوتن له لمانځه ورو سته په عربي دعاووکې چې په (اللهم) پيل کېدې ، دعراق ، فلسطين ، کشمير ، چېچنيا او افغانستان مجاهدينو برياليتوبونه وغوښتل شول .

د دعا له پاى ته رسېدو نه ورو سته ، لسو – لسو طالبانو په خپله نا سته داېرې جوړې کړې .

شيخ زموږ داېرې پلو راغى ، ټول ور پورته شو و . د هغه لکه چې زه يې ښکار وم ، سترګې يې را باندې نښلولې وې . يو حديث او دانفال سورت څو مبارک اياتونه يې تلا وت کړل او بيا يې په بيت المقدس کې صليبي جګړې او هغه مهال په مسلمانانو شوي ظلمونه ، داسرائيلو په ټانګونو د فلسطينيانو کورونه ورانول ، دعراق دابو غريب او د ګو انتا نامو زندانونو د نه اورېدو نکلونه شروع کړل ، لهجه يې ورو- ورو جدي کېده او له خولې پرته يې لا سونه هم په حرکت را غلل .

ټول غلي وو ، يو نا څاپه شيخ ته مخامخ نا ست ملګري په لوړ غږ دالله اکبر ناره پورته کړه او بيا ټول داسې جذبو پسې وا خيستو ، چې که امريکايي ته ورته سړى موهم ليدلى وى ، نو سر موپرې الو څو .

شيخ ، زما پر او ږه لاس کېښود او څو شېبې يې را ته داسې کتلې ، چې په سترګو کې يې ما خپل مخ ليده . شېبه وروسته يې ، ګوتو ته فشار ورکړ او بيا دبارک الله په ويلو رانه روان شو .

نن شپه زه يوا ځې نه وم ، ټوله شپه کله په عراق ، کله په فلسطين او کله په افغانستان کې د امريکايي ځو اکونو مقابلې ته و لاړ وم ، خو دمقابلې توان مې نه لره . کله به مې وې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځه ! په یوه ټوپ کړه ، خو چې نتیجه به یې یوازې راته خپل مرګ ښکاره شو ، بېرته به غلی شو م .

په همدې چورتونو کې وم ، چې دالله اکبر سپېڅلې کلمې د جومات له لوړو منارو نه ، لکه سپینې کوترې په هو ا شوې .

نن ورځ مې ټوله دشیخ په انتظار کې تېره شوه ، ما سخوتن شیخ ، چې له سپینو پیڅو یې ټنډې پونډې ښکارېدې او د تسبو په اړولو یې شونډې خوځېدې ، زموږ خواته را غی .

خو دا ځل له کېناستو وړاندې یې ، له لاسه ونیولم او خپلې خونې ته یې ، چې د طالبانو له اتا قونو جلا جوړه شوې وه بوتلم .

دخونې په منځ کې ، شین جای نماز اوار و ، پر مخامخ دیوال د افغانستان نخچه ، چې په ډېرو برخو کې یې سرې دایرې وې ځړېدلې وه ، پر کوچیني میز ، چې دکټ وړاندې ایښې و ، قرانکریم او څو عربي رسالې ایښودل شوې وې . دچای له پیالې سره یې درې خرما راته مخ ته کېښودې او بیایې دتېرې شپې کیسې راته داسې وکړې ، ماوې که هرڅه په خپلو سترګو وینم .

شیخ ودرېد ، نخچې ته یې لا س ونیو او بیا یې ووې : د دریم خلیفه په وخت کې دلته داسلام مبارک دین را غلی ، خو اوس ... ژرېې بیا خبره پیل کړه : داسرې داېرې وینې ؟ دا د کفارو شتون ښیي او که تا غوندې ځوانان همداسې ارامه کېني نو ، ټوله نخچه به ترې ډکه شي .

دشیخ اتا ق ته تګ ، زما دهرې شپې دکار یوه برخه وګرځېده . کتا ب لوستل رانه پاتې شول او له نورو خلکو نه کرکه مې هم له پخوا زیاته شوه .

نن شپه یې چې اتاق ته لا ړم ، له چای څښلو وروسته را ته ښه نږدې کېناست او بیایې ووې : ما شاالله رښتیاهم ، چې تا دا فاني دنیا ښه پېژندلې ده ، ډېره بې وفا او هیڅ مینه ورسره نه ده په کار . اصلي دخوند او رنګ دنیا بله ده ، څو مره چې ژر کېدای شي ورتګ په کار دی ، خو هلته خالي لا س ورتګ ګټه نه لري ، قرباني غواړي او هغه هم داسې قرباني چې ملا یکې یې جنازه پر او ږو وا خلي .

او بیایې دهغې دنیا داسې صفتونه بیان کړل ، چې زه یې په تېر شوي عمر پښېمانه کړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پس له دې ما هره شپه نا ليدلي جنتونه په خوب ليدل او هره ورځ يې دورتګ په لټه کې وم ، ځکه ما مور او پلا ر په وړکوالي کې له لا سه ورکړي وو ، مينه او نا ز مې نه پېژندل ، ډېر رټل شوی او ځو رو ل شو ی وم .

دا جمعه شپه ، شيخ له ما سخوتن لمانځه نه وروسته جذباتي تقرير وکړ او بيا دخبرو په منځ کې يې غبرګ کړ : څوک دخدای په لا ره کې قربانۍ ته حاضر دی ؟

نورو ګوتې پورته کړې او زه ټول پورته شو م . شيخ ته زما پورته کېدو خوند ورکړ او خپلې خونې ته يې بوتلم .

له اوږدو خبرو وروسته يې وويل: ايا ته حا ضر يې ، چې دځو ورځو سترې ژوند په بدله کې دايمي او له خو نده ډک ژوند واخلې ؟

له ځايه پورته شوم ، ماوې کوم دی ؟

هغه موسک شو او بيا يې دالمارۍ له شاه نه يو بيک را واخيست ، تور واسکټ يې ترې را وويست ، د وا سکټ د ننه له يوې خوا شين او له بلې خوا سور لين را وتی و.

دلينونو له سرونو لکه ټيپي ګوتې پلسترونه راتاو وو ، شيخ خپل کميس وويست ، وا سکټ يې وا غو ست او بيايې پرې کميس وا غو ست ، دکميس له ګردنۍ يې دواړه لينونه را ووېستل :

چې کله ټا کل شوي ځای ته ورغلې ، له لينونو به پلسترونه لرې کړې ، دو اړه به يوځای کړې او بيا به له يو ډز سره دا سې ځای کې ناست وې ، چې په خوب دې هم نه وي ليدلی .

ما ښه چل زده کړ ، خو ومې پوښتل : که لينونه کار ونه کړي ؟ وې خندل : تا يواځې نه لېږو ، بل نفر به درسره وي او بيا يې يوه وړه ا له ، چې خدازده دبشر دحقونو په کوم مدا فع ملک کې به جوړه شوې وه ؟ را وويسته او زياته يې کړه : هغه به دغه سره تکمه کېکا ږي او کار به وشي .

دا ځل يې راته دوه درې وړې رسالې چې په اردو ژبه ژباړل شوې وې راکړې ، په دې رسالو کې دهغو فلسطيني او عراقي تنکيو ځوانانو عکسونه وو ، چې ځانمرګي بريدونه يې کړي وو .

د دغو رسالو لوستلو او دعکسونو ليدلو زما جذبې نورې هم را وپارولې .

يو ه شپه له لمانځه مخکې ، دشيخ خونې ته لاړم ، رساله مې پرمېز ورته کېښوده : زه له دې ځوانانو کم نه يم ، ژر لا ره را ښيبه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په دې خبره څو ځلې ما شاالله تکرار کړه ، او بيا يې يو بل ځوان سره مخ کړم .
په سبا له اوږده مزله وروسته ، چې ټول دغرونو منځ کې و ، يو نا شنا سيمې ته را ورسېدو ، له لرې دغه سيمه خړه او له تيږو ډکه وه ، خو داسې ځايونه په کې جوړ وو ، چې هيڅ ګومان پرې نه کېده . له دې سيمې به هر تياره ماښام له هماغه ځوان سره را ښکته شوم ، شپه به مو بازار کې تېره کړه او بيابه په ښارکې په موټرسا يکل ګر ځېدو .
نن ورځ ډېر و نه ګرځېدو ، وختي هوټل ته راغلو ، له ډوډۍ وروسته پرېکړه وشوه ، چې بايد په وخت ويده شم او سبا په جوړېدونکې غونډه کې خپله وظيفه سرته ورسوم .
واسکټ مې وا غوست ا و له هماغه ځوان سره دغونډې ځای ته لاړم ، ګڼه ګوڼه وه . يو — يو کل سری ، چې تورو عينکو يې سترګې پټې کړې وې ، ګوته په ماشه ولا ړ و .
دخلکو منځ ته ننوتم ، يوه لړزه را باندې را غله ، ورو مې پټو لاندې ، له لينونو پلسترونه لرې کړل . کله مې سترګو ته ناليدلي جنتونه راتلل او کله مې شاو خوا ځوانانو ، بوډاګانو او ماشو مانو ته کتلې ، حيران وم .
ښکلي ا و ښايسته جنتونه راته د دې تر خه ژوند په بدل کې ورو- ورو بدرنګه ښکارېدل او د دومره خلکو دوژنې په مقابل کې جنت ګټل راته يوقېمار ښکاره شو.

نه پو هېدم څه وکړم ، لينونه مې ببرته پټ کړل او په را وتو شوم ، په لرې ولاړ ملګري مې سترګې ونښتې ، را باندې پوه شو ، لا دخلکو له منځه را وتلی نه وم ، چې غړز شو ، له غړز سره چيغې شوې او زما له خولې همد اسې چيغه ووته ، چې د هوټل ټول مسا پر را باندې را تاوو شول .

کابل — ١٣٨٤ د زمري ١٦ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړي په جيب کې

چې ځنګه يې تابوت کلي ته ورساوه ، يوه ګونګوسه شوه ، هرچا خپل کارونه پرېښودل او د تابوت په لور يې را منډې کړې .
تابوت دخلکو په منځ کې پټ شو ، ټول ترې را تاو ، وو . يو دبل پر اوږو لاسونه اېښودل او دسر په ښورولو يې تابوت ته کتلې .
خپلو منځو کې خبرې پيل شوې :
چاويل : ځو مره په تمه وو ، موږ وې دا به خداى ډاکټر کړي ، ښار ته به دناروغانو له وړلو بې غمه شوو داخو يې .. .
چاوې : دا زړه و ، که تيره ؟ ځنګه يې داسې چناري ځواني خاورې ايرې کړه .
بل غبرګ کړ : زموږ د ناروغانو به خداى مل شي ، زه يې بل څه ته ځورېږم : درې کاله يې دکوژدنې شوي وو ، خسر به يې همدا ويل ، تر څو يې فاکولته خلاصه کړې نه وي واد ه نه ورکوم .اوس به څه کړي ؟ دا ځوانيمرګ خو بل ورور هم نه لري .

پلا ريې چې تر دې دمه اوتر- اوتر کله تابوت او کله اسمان ته کتل ، دخلکو له منځه را ووت .
ټولو دهغه خولې ته کتلې . څو کرته يې شونډې راټولې کړې خو دغږ پر ځاى به تر ې چيغه ووته .
ښه شېبه غلى و ، بيا يې وويل : ورونو! نن زمادځوى په ۱۷ کلنې خوارۍ خاورې واوښتې .
زه نور هيڅوک نه لرم ، زوى مې رانه روان دى ، خو هغه زه يوازې نه پرېږدم ... نه ، نه ځنګه خاورو ته لاړ شي ، تاسې ووايئ ، دا د خاورو وړ دى ؟

خلکو يو بل ته حيران — حيران کتل خو ، له خولې اخ نه خوت .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نه لکه چې ، اصلي خبره هېره وه ، بیا یې سکوت مات کړ : ورونو! په ډېره خوارۍ مې پرې سبق ویلی و ، لاس مې نه ور رسېده ، که له هر چانه یې پور کړی وي ، ورته ... هغه نور رانه خاورو ته ځي ....
پاتې خبره یې په چیغو کې ورکه شوه .
خلکو په یوه خوله (زموږ له خوا بخشش دی) ناره وکړه .
تابوت یې دځو شېبو له پاره انګړ ته دننه کړ ، دکلا دېوالونه چیغو داسې لړزول تا به وې بیا ، ب ۵۲ الوتکو تروړستانو پسې را خیستې او په (سهوه !) کې یې دچاله کورنه لنبه پورته کړې ده .

خدای خبر امنیتي کسانو دهغه په وژلو کې کوم نوی تکتیک تمرین کړی و ؟ ټول تک شین اوښتی و ، له تابوت نه وینې څڅېدې .
په څه خوارۍ یې دمور او خویندو له منځ نه تابوت را وویست او دجومات مخ ته یې کېښود .
ملا صیب ، د هغه په شنه اوښتي تندي لاس کېښود ، دهغه بې روحه شونډې داسې راټولې وې ، تابه وې دخپلې وژنې دعلت پوښتنه کوي .
ملا صیب ، ناستو کسانو ته مخ را واړو :
ورونو ! که څه هم دا پاک شهید دی ، ځوان و ، دعلم په لاره کې و ، خو داسې ښکاري چې دفعتا نه دی وژل شو ی ، و هل ټکول یې ډېر خوړلي ، کېدای شي خبرې یې کړې وي ، ښه به داوي چې غسل ورکړو.
تابوت یې غسل خانې ته وردننه کړ ، پلار یې په وینو سره کورتۍ او کالي ترې وویستل ، د کمیس له جیبه یې سوری کارت او سره کاغذونه راوویستل .
دکورتۍ په دننه جیب کې یې لاس ورښکته کړ ، جیبي کتا بچه یې لاسته راغله ، په منځ کې یې په وینولړلی د لیک پاکټ ایښی و ، له پاسه پرې لیکل شوي وو ، (دخپل مهربان پلار په مطالعه)
لاسونه یې ولړزېدل : پلاردی درنه ځارشي زویه ! دیوال ته تکیه ودرېد ، په رېږدېدلو ګوتو یې پرانیست :

۷۸۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مهربان پلار ، ګراني مور او ګرانو خويندو ته سلامونه ، وړاندې کوم .
زه تردې دمه روغ او جوړ يم . (ددې جملې په لوستلو موسکۍ شو خو چې په غسل خانې يې نظر ولګېد له سترګو يې لکه دمحصلينو وينې اوښکې وبهېدې .)
زړه يې غټ کړ او بيا يې لو ستل پيل کړل :
ګرانه پلا ره !
ډېرې سختې دې تېرې کړې او لا تېروې يې ، خير دی داد ی امتحانونه مو په شروع کېدو دي .
وخت کم پاتې ، که خدای کول ، ډېر ژر به له درانه بارنه خلاص شې ، ماهم بېځايه عمر نه دی تېر کړی ، ډېرې شپې مې رنې تېرې کړي دي .
رښتيا پلاره ! که سپين سترګی درته نه ښکارم نو يوه خبره کول غواړم او هغه داچې : که کله مې مور د خسر کورته لاړه نو زما (...) ته دې ووايې چې ...
که هرڅومره يې کاغذ سترګوته نږدې کړ او سل خواري يې وکړې ، نوره جمله يې ونشوه لوستی . دجملې پاتې توري لکه د د همزنګ دسړک په څېر په وينو لړل شوي وو.

۱۳۸۲ ، ۸ ، ۲۹ کابل ، ميرويس ميدان

يادښت :

په ۱۳۸۲ کال د روژې په مبارکه مياشت کې د کابل پوهنتون محصلينو د يوې مظاهرې په ترڅ کې د ځوړو ، د ښه والي غوښتنه وکړه ، مظاهره وروسته په تاوتريخوالي واوښته او نږدې امنيتي ځواکونو پرې بې رحمانه ګولۍ وچلولې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانداني

يواځې دمخامخ ودانۍ په دويم پوړ کې به تر ډېره نا وخته رڼا وه ، له دې دوه پوړيزې ودانۍ
به تر نيمې شپې له خندا ګانو سره يو ځای دټوخيوغړونه راتلل . کله ناکله به (د درېش !)
قوي غږ هم په ورانو کوڅو کې تا و راتاو شو او بيا به سرو سکروټو په کنډرو ديوالونو خولې
خښې کړې .
زموږ خونې تياره وې ، خو دانګړ پرسر داسې سرې لنبې تېرو بېر کېدې ، لکه له لرې ، چې
په کوم اباد هېواد کې دشپې له خوا دلويې لارې ننداره کو ې .
کله به لنبې زموږ دکور له سره تېرې شوې ، دمخامخ غره پرڅوکه به ونښتې ، د غره تيږې به
له وېرې لکه واړه ماشو مان لاندې کلې ته په منډه شوې او کله به زموږ کورته په نيمه لاره
راپرېوتې .
په اولو شپو کې به دهرې لنبې له راپرېوتو سره ، دچيغو غږونه هم پورته شول ، خو ورو-ورو
دا غږونه ورک شول .
په دې کوڅه کې يواځې زموږ کور پاتې و او هغه هم د مخامخ دوه پوړېزې ودانۍ په تمه .
دلته امنيتي پوسته وه ، هغې ته به مو وخت ناوخت ډوډۍ او چرس لېږل او خپل کور مو
پرې ساته .
کور مو نوی جوړ کړی و او هغه هم دکلي دځمکې دخرڅون په بيه ، پرېښودل يې راته ګران
و او دلته چې به چا کله کور پرېښود ، په هماغه وخت به يې مخ ته غټ موټر ودرېدل ،
در وازې ، کړکۍ او حتې دديوالونو سيخان اودبرېښنا لينونه به يې هم ترې بار کړل .
نن شپه ، سر ماښام نه داسې پرله پسې ډزې پيل شوې وې ، چې له ځمځې راوتل ګران و ،
ټول په همدې وړه ځمځه کې چې دجګړو له ويرې مو په انګړ کې جوړه کړې وه راټول وو .
دماشومانو په غوږونو مو لا سونه ايښي و و ، کله به له غږز سره سپينه رڼاشو ه ، چيغې به
شوې ، خو ډېر ژر به بېرته تياره شوه .
تېر ماسخوتن ډزې غلې شوې ، راووتو ، دلوګيو او بارودو بويونو مو دماغونه سوزول ، چوپه
چوپتياوه ، دکوڅې سپيان چې تر دې دمه جګړه ماروته ګوته په غاښ وو ، په غپايې چوپتيا
ماته کړه .
کوټې ته ننوتو ، د کړکيو پلاستيکونه شلېدلي وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور له خپل درشل نه وتلی و ، د درواز مخوته خاورې پرتې وې او ماشو مان له سرو اوار رپېدل .
مورمې ژر ډوډۍ تیاره کړه ، کوچنیانو وخوړه او په برستنو ننوتل ، چې مور ته یې کله تیاروله ، نو له نږدې پوستې دخندا داسې غږونه راغلل ، لکه تېرې ډزې چې د واده د ورا وې .

مور دالیکن په تته رڼاکې ، دیوبل سپېرو مخونو ته وکتل ، خو هیڅا سره ځواب نه و .
شپه وروسته کوڅه کې دپښو دربهار شو ، لامو ډوډۍ نیمایي ته رسولې نه وه ، چې دربهار بام ته وخوت او د پښو له دربا سره ټکاری هم شروع شو .
ټولوتیاره چت ته سترګې نېولې وې ، یودم مې ورور سر ټېټ کړ ، پرسترګویې لاسونه کېښودل اوپزه یې کش کړه .
شپه وروسته ، په کاسه کې خاورې تویه شوې ، حیران وو ، الیکن مو ورجګ کړ ، پرسریې خاورې ورتویه شوې ، نږدې و چې ګل شي او بیا سمدلاسه چت نه رڼاښکاره شوه .
ورور مې په منډه برنډې ته ووت ، غږیې کړ : څوک یې ؟ په غبرګواوازونو دخندا غږ راغی ، خاوره هماغه شان توېدله .
له ګېټ وهلو سره یوځای په قهر وویل شول : دچاپه کار کې څه کار لرې ؟ په ژوند په تنګ یې ؟
ورور مې بلې خبرې ته خوله جوړوله ، چې مورمې راکش کړ او په خوله یې ورته لاس کېښود .
یوتن راټوپ کړ ، مورته یې راته دټوپک میله ونیوله ، ټېله یې کړه اوبیا یې وویل : ددې سپین سرې ازار نه وېرېږم که نه ... ولا حوله ولا... شیطانه کور دې وران شه ...
اوبیایې زیاته کړه : تاسو دا خندا ګانې وانه ورېدې ، زموږ قو ماندان صیب نن شپه ستاسو د پوستې قوماندان په قېمار کې دپولۍ ترق ته کېناو ، غریب ته هیڅ پاتې نه شول.
ډېر عذر او زارۍ یې وکړې ، اخر د قوماندان صیب زړه نرم شو ، خانداني سړی دی او یواځې ستاسو دکور په دستکو کړکیو او دروازو رضاشو .

کابل ، دقرغې بلا کونه ۱۳۸۳ — دوړې ۲۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې تصویره

په ټول ښونځي کې په انګرېز مشهور و ، په اوله کې دا نوم پرې مور ایښی و ، وروسته دومره په خولو وګرځېد ، چې حتی یو نیم ښونکي به هم د حاضرۍ اخیستلو پر مهال د (نور) په ځای د انګرېز نوم اخیست .

نور ، به تل ځان سره ټولګي ته ډیکشنري ، د انګلیسي ګرامر کتابونه ، ډول ــ ډول اخبارونه او مجلې را وړلې او ، چې کله به کوم ساعت خالي و ، نو د ټولو غوږونه به یې پرې وخوړل .

نن ، چې څنګه د تاریخ ښونکی له ټولګي ووت ، نور د تختې مخ ته ودرېد ، تخته یې وډبوله : که غوږ نیسئ ، ترڅو بل استاد راځي ، اول به درته ننني درس په انګلیسي ترجمه کړم او بیا به درته د شپې خبرونه .

یوه غږ کړ : سمه ده انګرېزه ! شروع یې کړه

بل ووې : خپل منتر مه پخوه .

شپږ اوه هلکان ووتل ، نور ټول ورته کېناستو .

د تاریخ درس یې ټول په انګلیسي تکرار کړ او بیایې د تېرې شپې د بي بي سي لنډ —لنډ خبرونه هم وویل .

چې څنګه یې خبرونه خلاص کړل ، استاد راننوت ، دی ژر پر څوکۍ کېناست ، خو استاد ، چې هر څه یې اورېدلي وو ، هغه یې بېرته را پاڅو.

استاد ، لومړی د انګلیسي ژبې په ارزښت خبرې وکړې او بیا یې نور ته مخ واړو :

ګوره نوره ! که ته خپله علاقه همداسې وساتې او لوړې زدکړې هم په همدې ژبه کې وکړې یو وخت به خپل ولس ته ډېر خدمتونه وکړي .

د دنیا ټول علوم په انګریزي کې دي ، که ته یې خپلې ژبې ته را وژباړې داڅومره لوی کار دی .

زموږ سترګې همدا تاسو غوندې ځوانانو ته اوړي ،ور ځ په ورځ کمزوري کېږو ، همدا تاسو یاست ، چې زموږ ځای به نیسئ .

×××

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې کله له دولسم ټولګي نه فارغ شوو ، بيا مو يوبل سره ونه لېدل ، زه خو داسې خوارۍ او مزدورۍ پسې ورک شوم ، چې عالي تحصيلاتو ته هيڅ وزګار نه شوم .
يوه ورځ يوه چوک کې د کار موندنې لپاره ولاړ وم ، چې کله به کوم واړه موټر هسې هم زموږ خواته بريک ونيو ، مزدورانو کې به ورک شو او چې کله به د کومو پاکو جامو سړی زموږ خواته رانږدې شو ، ټول به ترې راتاوو ، شو ، هغه به په څه خوارۍ رانه ځان خلاص کړ او بيا به موږ بېرته خپلو ځايونو کې و درېدو .
په چوک کې مزدوران ورو- ورو کم شول ، طالع منديوبل سره کار ته لاړل او نور بېرته خپلو ځايونو ته ستانه شول .
پوره لس بجې شوې ، ماته هم کار پېدانه شو ، د اسمان شين مخ يو ناڅاپه وريځو خړ کړ او بيا سمدستي څاڅکي شروع شول .
څادر مې له ځانه را تاو کړ ، ورو_ ورو وخوځېدم ، مانه څوګامه لرې يو بل سړی پټو کې تاو ولاړ و ، څاڅکي تېز شول ، دی مخ په ما را روان شو ، و درېدم ، ما لا سم ذهن ته راوستی نه و ، چې پر اوږه يې راته لا س کېښود ، : هلکه ! دلته څه کړې ، ماژر غېږ ور خلاصه کړه : انګرېزه ! په خبر ، په خندا شو ، وې لادې هېر نه يم ؟
دواړه روان شوو ، هغه ويل : ماله دولسم ټولګي وروسته ، په خپله خوښه د انګليسي ادبيات ولوستل .

— ښه نو اوس ښه پوخ انګريز شوې .
— تراوسه دې شوخي نه ده ورکه شوې ؟
— ښه نو اوس دلته څه کوې ؟
— ټول استادان راته وايي ، چې ماسټري واخله ، اول نمره فارغ شوی يې.
— ښه نو ، د مزدورانو چوک کې يې اخلې ؟
— له خندا وروسته يې اسوېلی وکړ ، راځه لانده خيشته شوو ، دوکان کې به کېنو هرڅه به درته ووايم .

زموږ په ورتګ لومړی دوکاندار خوشحاله شو ، خو چې سودا مو ترې وانه خيسته ، زړه يې تنګ شو ، موږ لا خبرو کې وو ، چې په تند غږ يې وويل : ګټ اوټ (! Get Out)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دکاندار څنګ ته ناست ځوان ، چې په کيڼ لاس کې يې تور بنګړي چې په اسانه يې د لاس له پوټکي سره توپير نه کېده اچولي و ، د سګرټ له لوګي سره يې يوځای له شونډو خندا را ووته ، ښه په کړس يې وخندل او بيا يې وويل : سيټ صاب ، د امزدوران په انګريزۍ څه پوهېږئ ؟

سور بانګس لرګی يې ور وړاندې کړ ، په دې يې پوه کړه .

موږ يو بل ته وکتلې او بيا له دوکانه راووتو .

باران درېدلی و ، لا له سړکه تېر شوي نه وو ، چې يوه کوچنی سوزوکي کار مو مخې ته ودرېد ، يو چا له ښيښې لا س را ووېست ، ورمنډه مو کړه .

هغه وويل : چوک کې مې مزدوران پيدا نه کړل ، تاسو کار نه کوئ ؟

لا يې بله خبره کړې نه وه ، چې موټر ته ختلي وو .

هغه وويل : اول دغه ماتې او روغې خښتې سره جلا کړئ او بيا داشګه کورته ننه باسئ .

لاسي کراچۍ او بېلچې يې راکړې او لاړ .

د سترګو په رپ کې له خښتو وزګار شوو ، اوله ريړۍ (کراچۍ) مو له شګو ډکه کړې وه ، چې دی بيا راغی ، داخل ورسره د ۱۲ _۱۳ کالو په عمر ماشوم هم و .

دی يواځې له موټره راښکته شو ، د چايو ترموز يې له دوه وړو پيالو او قابونو سره راوړ .

يوه — يوه خړبخونه مايع مو ، چې نه پوره چای و او نه شېدې ، وڅښلې او بيا مو کار پيل کړ .

هغه خپل زوی ته ، چې تراوسه يې د موټر له ښيښې څخه موږ ته کتلې غږ کړ : ساجد! او بيايې ورته د چای د لوښو وړلو امر وکړ .

ماشوم ، جي ډې ډي ، وويل او بيا له موټره راکوز شو . کتاب يې سترګو ته نيولی و ، ورو- ورو را روان شو ، د کتاب پر پښتۍ په انګليسي تورو غټ څه ليکل شوي وو ، څنګ ته مو ودرېد ، کتاب يې له سترګو لرې کړ ، په يوه لاس کې کتاب او په بل لاس يې د مخې وېښتان شاته واړول.

د نور سترګې په کتاب ولګېدې ، بېلچه يې کېښوده ، ور وړاندې شو ، خو هغه يواځې دکتاب پوښ ور وښود او بيايې وويل :

ساري ، خان صيب ! دا د انګريزۍ کتاب دی ، تصويرونه په کې نشته .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳۷۹ ، د لړم ۱۲ مه
کابل ، کارته اریانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره لوپټه

موټر وان شېبه په شېبه له خريلي مخ نه په دستمال خولې وچولې او چې کله به يې لاس وزګار شو ، نو په مخامخ لګېدلي بټن به يې ګوته ټينګه کړه ، له هارنډ سره يوځای به يې ځای پرځای موټر وغراوو او له دې سره به کلينر ، نارې کړې :

بارو بار ، روان ګاډی ، شبقدر له ، ډېرۍ له ، ناګمان له ، هلئ شابئ...

ځو ځلې ورپورته شوم ، خو چې ګرمي به پسې واخېستم ، بېرته به راکوز شوم .

داځل کلينر ، ځو تنه په کشولو تر بس (موټر) را ورسول .

ماوې هسې نه ، په دې سره ګرمۍ کې رانه ښيښې خواته ځای ځوک ونيسي ، له هغوی مخکې شوم او پرځوکۍ کېناستم .

دسګرټ دلوګي له امله مې له ښيښې سر وېستلی و ، چې پر اوږه مې لاس کېښودل شو او بيا سمدلاسه يې وويل : په ګاډي کې راله ميرات مړی ولتی راځي ، دادښيښې خوا راله پرېږده .

دهغه د وچلي په ګونځو کې خولې تاوېدې راتاوېدې ، مهين سپين کالي يې ، په ټمر ټينګ نښتي وو او شيبه په شېبه يې د خولې له لارې ساه اخيسته .

ځای مې ور پرېښود ، موټر ورو- ورو له چارسدې اډې ووت او لارې ته سيخ شو .

شمال دسپين ږيري خولې وچې کړې ، رنګ په کې وغوړېد او بيايې مخ را واړو :

ايمان دې نصيب شه ځوانه ! که ځای دې راکړی نه وای ، ببږه مې غرقه وه او بيا يې دخبرو تار پسې وغځاو : پخوا دا لارۍ بسونه نه وو. ښه مې ياد شي ، چې پلار سره به ښارېې ته ټنګه کې راتلم ، په ساعتونو مزلې به مو کولې .

خو يره ! رښتيا ،چې داسونو غوړو کې دجنت هوا لګي ، نه به مې زړه خرابېده او نه به ستومانه کېدم .

هغه مهال دومره ګرځېدل هم نه وو ، په مياشتو مياشتو به له کلي نه وتو .

نن سبا خو زموږ ماشومان هر ورځ کلي نه ښار ته ، سکولونو ته راځي .

دهغه وخت سفر کې که داکسيډنټ خطره نه وه ، خو نورې بلا خطرې وې .

لاره کې به ځناور و ، شوکې به وې او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله خبره یې لا پیل کړې نه وه ، چې داسې غلی شو ، تا به وې ژبه یې ودرېده ، دواړه لاسونه یې په سترګو کېښودل او بیا یې سر ښکته واچو .
موټر دګڼه ګونې له امله د ناګمان پر پله ورو___ ورو روان و ، لاندې اوبه په مستۍ وې او د سرې هوا لورینه یې کوله .
له هغې خوا نور موټر راغلل او زموږ بس څه شېبه دپله پرسر ولاړ پاتې شو .
ماکله دسیند له مستو څپو ، چې یوبل کې ورکېدې ، خوند اخیست او کله به دسپین ږیري چوپتیا د حیرانتیا په څپو لاهو کړم .
هغه هماغه شان غلی و ، ماهم پوښتنې ته زړه نه ښه کاوو .
شیبه ورو سته موټر له پله تېر شو او بیا له لږ ځنډ وروسته هغه سر راجګ کړ ، غوږو کې یې ګوتې کېښودې : توبه ، خدایه توبه .
د پوښتنې جرئت راته پیداشو :
بابا ! څه دربانډې وشول ؟

— هغه ساه واخیسته : دهمدغه سیند له غمه خو ښارته زړه نه ښه کوم .
— ولې ، سیند کې څه خبره ده ؟ له دې وړاندې خو هم پر سیند راتېر شو و .
— په ننوتلو سترګو کې اوښکې وځلېدې ، لستونې پرې راتېر کړ او بیا یې وویل :
— ځوانه ! داسې مې یاد شي ، لکه پرون ورځ . د لس دولسو کالو په منګ به وم ، له پلار او څو نورو کلیوالو سره ښارته راتلم ، داپول هغه مهال دلرګیو و ، اوبه همدغه شان مستې او په څپو وې . موږ نه لږ وړاندې دوه ډلې یوبل ته مخامخ ولاړې وې او په خپلو کې سره غږېدل .

یوه تن څنګ ته ولاړې نجلۍ ته ، چې سره لوپټه کې لکه جنده رپېدله ، لاس ونیو :
دادی ، مال مو درته وسپاره ، حساب خلاصوه .
هغه د روپو وړه غوټه ورکړه ، ده لا شمېرلې نه وې ، چې یوه غږ کړ : هلئ ، چې وتښتېده !
له دې خبرې سره سم ورپسې دچاړو په لاس ډله جوړه شوه .
ډېر غږونه یې پرې وکړل خو د نر لور ونه درېده .
د پله سرته راورسېده او بیا ترڅو دوی ور رسېدل ، هغې له یوې چیغې سره ور ودانګل .
څو ځلې اوبو سرته کړه ، بېرته به پرې واوښتې . موږ دسیند په غاړه منډې شروع کړې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو نور مو يوائې دهغې سره لوټه ليده ، چې دماتې بېړۍ په شان اوبو پټه او ښکاره په مخه کړې وه .

کابل ، ميرويس ميدان

۱۳۸۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دښتې په منځ کې

له راتګ سره یې ټول هک پک په خپلو ځایونو ودرېدل . د ټولو سترګې دهغه په مخ و نښتې
.

ده هم ، شېبه په شېبه هریو له نظره تېراوه ، دانګړ په منځ کې د تېرې شوې ویالې له غاړې میانه قدې ښځې دیګې او کاسې د صابون له ځګه ډکې پرېښودې ، لښتي کې لاسونه کنګال کړل او دده په لور را روانه شوه .

د هلک په سترګو کې اوښکې وځلېدې ، غږ یې کړ : مورې ! هغه دوه ګامه وروسته شوه ، ده بیا ورنارې کړې ، هغه نوره هم شاته لاړه ، دکوټې دیواله ته تکیه شوه :

زه ، مور ! دچا مور ؟ نه ، زه خپل بچي پېژنم ، هغه ټول دادی ولاړ دي او دا ....!

بیا یې هماغه اواز له غوږونو تېر شو . خپلو ولاړو بچیانو ته یې وکتل : زه د دوی موریم ، او داغږ د دوی له خولو نه راوځي .. بانه یې سره ورغلل :

په یاد مې شو ، زه دبل چا مور هم یم ، خو هغه له دولسو کلونو راهیسې نادرکه دی ، دنیامې ورپسې چاڼ کړه ، خدای خبر دحیات الله هډوکو به کومو سپېرو خاورو خوړلي وي ؟

دې لا ترخو بله خبره زړه کې نه وه تېره کړې چې ، هغه غږ کړ : زه حیات الله یم ، ستا زوی
..

هغه نوره هم حیرانه شوه ، لکه له یوې اروا سره چې غږېږي ، خو حیات الله رانږدې شو او بیا یې هماغه ناره وکړه .

اواره رپېدله ، دهغه دکوچینوالي ګڼ تصویرونه یې ، یو په بل پسې د زړه له سترګو تېر شول .

حیات الله نورهم رانږدې شو ، په ژړایې وویل : خو زه ستازوی یم کنه ؟

چې څنګه یې خوله ببرته شوه ، سترګې پرې شکمنې شوې ، غبېره یې ور خلاصه کړه ، هغه هم دواړه لاسونه د مور غاړه کې واچول ، ښه شېبه دواړو په چیغو- چیغو وژړل ، ښکل یې کړ او بیایې د ټیکري په پېڅکه سترګې ور وچې کړې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ونې لاندې کټ کې کښېنا و او خپله ورته مخامخ په څمکه کېناسته : کله چې به ستا د پوښتنې لپاره چېره تلم ، ټولو به راته ليونۍ ويلې ، او پټ - پټ به يې ډول -ډول خبرې کولې .

د هغه د ښو څوکو ته اوښکې راغلې ، لاس يې پرې را تېر کړ او بيا يې ښه شېبه پاس د ونې ګورو ښاخونو ته وکتل.

ورونه ، خوېندې او خپلوان ترې راتاو وو ، دی هماغه شان حيران کټ کې ناست و او کله کله به يې د سترګو لاندې يو بل ته کتل . ډېرې څېرې ورته نوې وې ، مور يې بيا ورغږ کړ:
ښه نو ،چې ژوندی وې دا دولس کاله دې مورې نه يادېدو ؟ زمورږ خو درپسې د سترګو تور سپين شو ، اخروليې ؟
د هلک ستونی ډک شو او له لږ ځنډه وروسته يې ، د ژړا له بدرګې سره ووې : مورږ د داسې دښتې په منځ کې نه وو ، چې ... نوره خبره يې په ژړاکې ورکه شوه .

ناست کسان نو ر هم کټ ته وخښېدل ، ټولو د ده خولې ته کتلې . ښه شېبه غلی و ، سترګې يې راپورته کړې ، اخوا دېخوا يې وکتل او بيا يې د مور مخ ته سترګې برابرې کړې :
کله چې دوم ځل ، له کوره مدرسې ته تلم ، په (شبقدر ډېرۍ) کې سروېس ته انتظار وم ، په همدې وخت کې يوه سپينه والګا مې تر څنګ ودرېده ، يو چاغ برېتور سړی ، چې په سپينو کاليو يې تور واسکټ اغوستی و راکوز شو ، له جېبه يې څه راوښکل ، ما لا ورته سم کتلي نه و چې ، مخ ته يې راوړاندې کړ او بيا نور په ځان نه يم پوه شوی.
خدای خبر ! څومره وخت به وتلی و ، خو چې کله په هوښ شوم په سترګو مې تررمۍ وه ، څومره چې مې پرانېستې څه مې ونه ليدل ، پوه شوم چې پلستر شوې وې ، په زړه مې سره هوا راننوته ، د سرې خورو کيسې را په زړه شوې ، لاړې مې خوله کې وچې شوې ، څومره چې مې کوښښ کاوه خبره رانه ، نه وته ، لږ وروسته مې فکر په ځای کړ ، په زاريو مې پيل وکړ.
خو غږ مې چا نه اورېده ، چيغه مې کړه او له چيغې سره سم مې له مخ شرق پورته شو او بيا يې راته خوله په يوه شي وتړله .
پس له دې مې يواځې د موټر هارندونه او کله ناکله د خلکو غږونه اورېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورو- ورو دا غړونه هم ورک شول ، صرف د خپل موټر د ماشين شور و. د موټر ګړبهار وار په وار زياتېده. څلور پنځه ساعته مزله نه وروسته موټر ودرېد ، د دروازې له کړپ سره انګړ ته ننوتو ، ور پورې شو. له سترګو او خولې يې راته پلسترونه لرې کړل ، اوبه يې راکړې ، شاوخوا مې سترګې وغړولې ، اول خو مې په سترګو تياره وه او بيا چې ښې شوې نو يواځې جګ- جګ دېوالونه ، چې پر سر يې اغزن سيمونه تېر وه ، راښکاره شول .

د انګړ قبلې خوا ته درې لويې او کېڼ خواته يوه وړه کوټه وه ، ماته يې د لاس په اشاره د کوټو خواته د تلو امر وکړ ، دی خپله ووت او دروازه له باندې خوا نه وتړل شوه .

زړه نا زړه مخامخ کوټې ته لاړم ، هلته درې وړې نجونې او پنځه زما په عمر او يا لږ واړه هلکان وو ، مخ ته يې کپسولونه خرې و او دېخوا دوه وړې - وړې رشې ولاړې وې .

يو ځای يې کپسولونه خالي کول او له بل ځايه يې ډکول ، زما په ليدو يې له لاسونو کپسولونه وغورځېدل ، راپورته شول . ټولو راکتلې ، خو زه يواځې د يوې نجلۍ او دوه هلکانو په ژبه پوهېدم ، زه حيران ولاړ وم او دوی ته مې کتل ، همدې وخت کې يو هلک چې له ماهم ووړ و ، راپورته شو ، ښنګ ته مې راغی ، غلی کېناست ، سترګې يې سرې شوې او بيا يې چيغه کړه. نورو غلی کړ ، د چا په ژبو چې پوهېدم ، هغو کيسې پيل کړې ، چا وې زما کال وشو ، چاوې زما دا دويم کال دی او هغه چې ژړل يې د هغه دا اوله جمعه وه ، د هغه اوښکې هماغه شان رواني وې ، سلګۍ يې وهلې مورډ هم ښه وژړل.
ماز يګرمهال بيا د دروازې غږ شو ، موږ ژر په کار پيل وکړ ، دوه ، درې کسان چې له خولې يې لوګي جګېدل له خو کارتنونو سره راننوتل ، زموږ کوټې ته راغلل او د مخامخ هلک له مخه يې د ځپېړې شرق پورته کړ : تر اوسه مو دومره کار کړی ؟؟
او بيا يې له يوې مخې د ټولو مخونه په څپېړو تک شنه کړل. سترګې يې برګې کړې: ګورئ ! که دا کارټنې مو تر سبا خلاصې کړې نه وې ، سرونه درنه کټ کوم! ظالمانو دا خو موڅه د پلار کور نه دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورړ په دې لوی انګړ کې پرته له پاس شنه اسمانه او د کلا له خړو دېوالونو ، نور څه نه لیدل او بې له خپلو ژړاګانو مو نور د هېڅ شي غږ نه اورېده.

لا جمعه وتلې نه وه ، چې یوه نجلۍ او درې نور هلکان یې راوستل ، نجلۍ ډېر ژړلې ، کوټه کې یې واچوله ، وریې ورپسې وتاړه ، درې څلور ساعته وروسته یې راووېسته ، ژړایې غلې شوې وه ، خو له سترګو یې لا هماغه شان اوښکې روانې وې .

اوله شپه یې وه ، ویده شوه ، شپېه وروسته مې ورو ګونګوسه تر غوږ شوه ، ورنږدې شوم ، سم یې په خبره نه پوهېدم ، یو ناڅاپه یې د مورجانې غږ په زوره له خولې وواته او بیا یې چیغه کړه . ټول په خپلو ځایونو کېناستو ، رڼا مو بله کړه ، ټول ترې راتاؤ شو.

موري! دا وخت ماته ، هم رایاده شوې ښه په زوره - زوره مو وژړل .

- مور دې درنه ځار شي زویه !کیسه کوه .

هغه د اوبو له جامه دوه درې غړپه وکړل ، په خوله یې لاس راتېر کړ او بیا یې شروع وکړه:

هغه شپه مو رڼه تېره کړه ، سبا مو بیا وختي په کار پیل وکړ ، وختونه تېرېدل ، مورږ به هملته ځای په ځای ناست وو ، له کپسولونو به مو دوا خالي کوله او له پوډرو به مو ډکول.

دوی بـه یـوه شپه بلـه شپه وچـه ډوډۍ ، سـودا او هـم د کپسـولونو کارتنونـه راوړل او لـه دې ځایه به یې له پوډرو ډک کپسولونه وړل.

نجونو به هم مورږ سره کار کاوه او هم بـه خوارانو دېګ کاوه ، ډېرکلونـه تېر شـول ، ږیرې مو راغلې ، خو د باندې ځای مو ونه لید.

یوه ورځ یې زمورږ له ملګرو نه یو هلک او دوه نجونې چې له څو ورځو ناروغه وې ووېستې .

بله ورځ ټوپک په غاړه سړی راننوت ، یو ګام راوړاندې شو او په غوسه یې ووې: ګورئ ! هغو کارنه کاوه ، سرونه مو پرې کټ کړل اوس بـه یـې پـه هډونو سپیان خولې ګرځوي ، که تاسو کار ونکړئ ، د تاسو سرونه هم کټ کوم .

مورږ ټول له ډوډۍ پورته شو او د کپسولونو په کارتنو ونښتو. هغه په کرږس وخندل: ډوډۍ خورئ خو کار درنه پاتې نشي .

دا وار ، چې ماز یګر مهال ور بېرته شو او موټر د انګړ منځ تـه راننـوت ، زه تیار لـه کـوټې د باندې راوتلی وم . ور څنګه ورغلم ، له موټره یوه چاغه ښځه چې ښۍ اوږه کې یې توره چرمي بکسه ځوړنده وه ، راکوزه شوه ، ورپسې هماغه سړی چې په مورږ به ګرځېده د ښي لاس ګوته کې تمانچه تاووله راکوز شو. ښځه مخ په ما راغله ، زه هم ورنږدې شوم ، بې اختیاره مې وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا مې ورته په ژړا-ژړا کې ووې : ګورئ! تاسو هم بچیان لرئ ، زما دا دولسم کال دی ، اخر زه هم انسان یم ، واړه - واړه وروڼه خوېندې لرم ، مور پلار لرم د خدای (ج) لپاره !
هغې ښه شېبه ما ته کتلې خو زما سترګې نه وچېدې ، رانږدې شوه ، پر سریې لاس راتېر کړ: غم مه کوه ، زه مې خاوند ته وایم .
زه هملته ولاړ وم ، سړی له کوټې راووت او موټر ته وخوت ، ښځه هم ور پورته شوه ، ښه شېبه دواړه سره لګیا وو ، سړي ښیښه ښکته کړه ، راغږ یې کړ ، په منډه ورغلم ، ښیښې نه مې سر دننه کړ ، ورویې ووې! ګوره چې څوک درنه خبر نشي په دې دروازه غلی راوخېژه.
وریې بېرته کړ ، ورپورته شوم ، هغه بیا له موټره کوز شو ، له هماغې دروازې چې زه راختلی وم راوخوت او له راختلو سره یې زما پزې ته بوتل ونیو. نور پوه نشوم او چې کله پوهېدم نو په یوه ښایسته کوټه کې ناست وم ، مخامخ تشناب کې مې ځان ووینځه ، نوې کالي یې راکړل ، سړی او ښځه دواړه راځنګه راغلل ، د چای کوچنۍ پیاله یې راته مخکې کېښوده ، وې ویل : ته ډېر طالع من یې ، موږ هیچا سره داسې نه دي کړي ، ته وارخطا کیږه مه ، څو ورځې صبر وکړه موږ هم ستاسو کور ته ځو ، هه دا څو روپۍ اوس واخله .
چې کله دوی له کوره ووتل لږ وروسته ما هم دوه خپلې کړې دوه پردۍ .

د حیات ستونی ډک شو ، شونډې یې په غاښ کړې ، اوږده ساه یې راښکله : زه خو راغلم ، او بیا یې چیغه کړه ، په ژړا - ژړا یې ووې : خو زما ملګري به اوس هم ددښتې په منځ کې حیران — حیران ناست وي .

کابل پل هارتل ، دافغاني سرې میاشتې ټولنې مرکزي کتابتون ۱۳۷۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې ځـــــوابــه

دمني سړې سيلۍ له ونو پاڼې رژولې وې ، ساړه باد دهغوی لغړ او سپېره ښاخونه لکه زمو ږ خوار ولس په خپلو منځو کې په جنګ اچولي وو . دکلي مشران دجو مات اخوا ځنډې ته چېرته چې دباد مخه بنده وه ، پيتاوي (لمر) ته سره غونډ ناست وو. خو موږ لا د نن په څېر ناتوا نه ، نه وو . په يخ مو پروا نه راتله ، ګرد خط مو ايستلی و او په منځ کې موورته چا ر مغز ايښي وو.

د مشرانو دخبرو غږ مو اورېد ، له خبرو نه يې خندا ډېره وه اونوره هم ډېرېده .

لو به مو بس کړه ، دهغوی په لور روان شو و ، مجيد ديواله ته جو خت ولاړ و ، ترپټولاندې سينې پورې ټينګ څه نيولي وو او دنورو خولې دهغه لورته له خندا وازې وې .

يوه غږ کړ : ښه نوکر يې موندلی ،دا وايه چې ډوډۍ خو در باندې نه پخوي ؟ بيا دخند ا هر شو ، ابل سر له پټو راو وېست : يو ځان شر موي او بل ... که ځوی وای بيا هم يوه خبره ، په تا څه سخته ده چې لور ځان سره ګرځوې ؟

مجيد ټولو ته وکتلې اوبيا يې غږ کړ : ګورئ ! ظالمانو ! زړونه مو نه خوږېږي ؟ څه ګلالي زامن مې وو ، خو چې دخدای رضا نه وه رانه وايې خيستل . په خپلو لاسونو مو راسره خښ کړل ، لور ا وزوی چا راښکلی او بيا زه خو ټوله زندګي کې ايکه يوه لور لرم او هغه هم دا سې لور ، مخ يې ورته له پټو راوويست : هغې تورچنګ بانه له سترګو پورته کړل ، لمريې سترګې وه برېښولې ، په شونډو يې موسکا خپره شوه اوبېرته يې سر دپلار پر سينه کېښود .

ناست خلک ټول دهغه مظلوميت او ددې ما شومې ښکلا منتر کړل ، چپ شول او مجيد مخ په کور روان شو .

د نرګس کوچنۍ پښې دتګ راتګ جوګه شوې او په ځينو کارونو کې خپل وس له مور سره مر سته هم کوله .

مجيد چې به کله دهغې په وړولاسونو کې لوټکه (کوزه) وليده ، رنګ به يې وغوړېد او سترګو کې به موسک شو .

نن شپه يې تر ډېره خنګ ته کېنولې وه ، سترګې خو ځلې خوب پټې کړې خو دده تر ې زړه نه مړېده بېرته به يې ويښه کړه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسویلی یې وویښت ، میرمن ته یې مخ راواړو : سلیمې ! وطن کې نورې شپې نه تېرېږي ، څه چې مو زده و ، هغه ارزښت نه لري . ته خو خبره یې ، سبا روان یم ، خو تا ته ایکي یو امانت پرېږدم .

منم چې له ما تا ته ډېره ګرانه ده ، خو بیاهم ډېر اتیاط پرې کوه ، بې ځایه لو بو ته یې مه پرېږده ، هسې نه خدای مکړه .... ستونې یې ډک شو ، په ویدو یې ښکل کړه او بیا خپل ځای کې وغځېد .

سبا چې څنګه نرګس له خوب نه پورته شوه او دپلار په خالي کټ یې سترګې ونښتې ، په منډه مورته راغله ، خو هغې په اخوا دېخوا خبرو تېر وېسته.

سلیمې ، چې به کله ورته دکوم کار وویل ، د خاوند خبره (ډېر اتیاط پرې کوه ..) به وریاده شوه ، بېرته به یې ورغږ کړ :څه لورې ! ته کېنه ، زه خپله ورځم .

ټو ل کاروانه یې په خپل سر ا خیستي وو ، خو ونه شوه دا څو یمه ورځ وه چې کورکې خس خلاص شوي وو . وړه لوریې له نورو کلیوالو نجونو سر ه خاشاکو ټولولو ته ولېږله ، تر ډېره ځایه یې ورپسې دبام له سره کتلې ، هغه له مخامخ غونډۍ واوښته .

زړه یې اوارډېېده ، غرمه شوه ، کله به بام ته وختنه ، کله به یې دانګړ دروازې ته ورمنډې کړې ، دخاوند خبرې ذهن ته تلې را تلې .

بیا بام ته وختنه ، په مخامخ غونډۍ یې سترګې نښلولې وې . شېبه وروسته یو ډوب غږ دغونډې له سرنه راوا وښت ، په منډه له بامه را ښکته شوه ، کله به بام او کله دروازې ته تله ، ځمکې ځای نه ورکو .

دماسپښین د اذان غږ شو ، بیا بام ته پورته شوه دکلا شاته یې غږونه واورېدل په منډه را کوزه شوه ، لا دانګړ وره ته نه وه رسېدلې ، چې دواړه پټې بېرته شوې .

کلیوال له کټ سره راننوتل ، دانګړ منځ کې کېښود . حویلی له ښځو ډک شو ، هغې دلور له مخه څادر پورته کړ ، د دواړو کوچنیو لاسونودبندونو پر ځای یې سپینې لتې تاوې وې ، د یو ې سترګې ځای یې پاغوندې نیولی و او بله سترګه یې پلستر وه .

چیغه یې کړ ه : نه دا زما لور نه ده ، دنرګس سترګې داسې نه وې ، داهغه نه ده اوله دې سره په ځمکه را و لوېده .

کلیوالې ښځې پرې را ټولې شوې ، یوې یې سر غېږ کې کېښود : ګوره خورې ! اوس هم دخدای شکر دی ، که په خپل وخت یې روغتون ته نه وی رسولې ،ترې خلاصه به وې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښه شيبه غلې وه ، دخاوند خبرې په زړه را واوښتې ، يودم يې په کټ منګلې ښخې کړې ، زه به څه ځواب ورکوم ، هغه په ما ډېر سپارښت کړی و ، وايئ کنه ، څه ځواب ... ؟
ښځو يو بل ته کتلې ، ټولې غلې وې ، هغه يې له کټه لرې کړه ، نصيحتونه يې ورته پيل کړل .
دلور ليدل نورسليمې ته دخوشالۍ خبره نه وه ، په ليدلو يې او ښکې بهېدلې ، نرګس هماغه شان بې هوښه پرته وه کله به يې غږ کړ : دا څنګه توره شپه ده ، ريکن ولګوئ ! هيڅ نه وينم .

××××

مور ته دا خبر له وطنه را غلې يو کليوال ويلی و . له دې پس مو هره ورځ په کورکې په همدې اړه خبرې کېدې . نن مې بيا په دې اړه مور لګيا وه ، لا په همدې خبرو کې وو ، چې ور وټکېد ، يو بل ته مو وکتل ، خو سره و مو نه پيژ ندل ، دپاتې کېدو ټينګار مې وکړ ، هغه زما دمشر ورور پو ښتنه وکړه ، د حجرې ور مې پرانيست . هغه وې ، زه دهاشم اوښی يم ، خورزه مې راو ستې ، شير پاو هسپتال کې بستر ده .
مورته مې دهغه په اړه ووې ، هغې ژر وويل : زموږ ، چې په کې بحث و ، دهما غې ماما دی .
سودا مې نوره هم زياته شوه ، د چايو پتنوس مې وروړ ، هغه ټوله کيسه وکړه ، نور جګېده ،ماوې نه ، نن شپه به همدلته يې .
هغه وې : دامو دويمه جمعه ده ، ايله اوس مو کور پيدا کړ . ځمه ، هلته به راته خور او خورزه دواړه په تمه وي ، نن مو خارجوي ، شپې ته همدلته را ځو .
هغه له حجرې ووت او زما سودا يې نوره هم زياته کړه ، دنرګس دکو چينوالي څېره مې سترګو ته وړاندې —وړاندې کېدله .
کورکې مې دهغوی دراتګ ووې او زه په منډه بازارته لاړم .
هغوی لا نه وو را غلي ، راتګ ته يې ټول په تمه وو ، دموټر له هارنډ سره سم د دروازې د زنګ غږ را غی ، په منډه ووتم ، ور مې بېرته کړ ، هغه حجرې ته لاړ او دايې مور له اوږې نه نېوله وه ، کورته يې دننه کړه کټ کې وغځېده ، سپينه پرده يې پرې اواره کړه. سليمې ترور ، مې دمور پر اوږه سر کېښود ، ښه يې وژړل ، خو هغه لکه چې پوره په حال نه وه ، کله به يې بې منګلو لاسونه له پردې راووېستل ، مخ به يې اخوا دېخوا واړو ، بېرته به غلې شو ه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې دخپلې لور کیسه پیل کړه ، مشر ورور مې دنرګس له ما ما سره په حجره کې نا ست و ، څو کرته پورته شوم ، خو تګ ته مې زړه نه کېده ، بېرته به کېناستم ، هغې کیسه خلاصه کړه ماته یې مخ راواړو : اسده ! تا خو نرګس لیدلې وه او بیا یې په چیغه وویل دا هما غه نرګس ...

مور مې بیا ترې پوښتنه وکړه ، هغې ووې : دواړه لاسونه یې بندونو کې پرې سوي ، یوه سترګه یې وتلې ده ، خودا بله ، دخدای فضل ده ، ټپ یې جوړشوی ، سبا ترې پټۍ لرې کوي .

دچای پیاله یې کېښوده ، په مخامخ غټه هنداره یې سترګې نښلو لې وې ، ټول غلي وو ، یوازې راډیو وه چې غږېدله .

یو دم له راډیو دیوې امریکایي مېرمن اواز ، له ژړا سره راووت ، ټول ځیر شوو ، ددې میرمنې خاوند دکویټ په جګړه کې ، چېرته چې یورا نیمي وسلې کارول شوې وې ، برخه اخیستې وه ، ددې دنوې پیدا شوې لور پر مخ دهمدغو یورانیمي وسلو ا غیز شوی و او پر مخ یې دوه ، درې تور دا غونه پیدا شوي وو.

هغې په ډېرې خواشینۍ او ژړه غونې غږ وویل : که سبا مې لور په هنداره کې خپل داغونه وګوري اورانه وپوښتي څه ځواب به ورکوم ؟

دنرګس مور په اوتر نظر خپلې لورته وکتلې او بیا یې مخا مخ هندارې ته سترګې واړولې ، ولړزېده ، دنرګس په سینه یې سر کېښود او داسې چیغه ووېسته ، چې دټولو پښې یې سستې کړې .

۱۳۷۸ – ۹-۱۸ –کابل دفتح الله کلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرمېدلی

په موټر کې ناست کسان د یوبل غوږونو ته نږدې شول ، پټې خبرې تبا دله شوې ، منځ کې پرده ځوړنده شوه . ښځې خو له مخکې چادریو کې پټې وې . پردې نه دېخوا نرانو هم دسرونو پټول پیل کړل ، ږیر و کې ږمنځې وهل پیل شول او هرچا کوښښ کاوه ، خپله ږیره له نورو اوږده وښیي .

هریوه دسترګو لیدلی حال بیانوه ، چا به وې : پرون یې یو نفر د سرتوری په (جرم) له ژونده بېزه ګار کړ .

بل به غږ کړ : خدای مو ترې ساته ، پرون یې دبازار منځ کې یو ځوان په دېرو وهلو بې هوښه کړ ، بلا دُره په لاس کسان ترې راتا و وو ، له هر وار سره به یې ورته همدا ویل : په سنت موکدو شر مېږې ؟ بیا ږیره لنډوې ؟ او ....

دموټر دمنځ دروازې خنګ ته پر څوکۍ ناست ځوان ، دهرې کیسې په اورېدو سره ټکان خوړ ، رنګ یې زېږ شو ، کله به یې څادر له ځانه تاو کړ ، بېرته به یې لرې کړ ، په ږیره یې دېرې هڅې وکړې خو اوږده نه شوه .

د هغه لا هماغه شان لاس په ږیره کې و ، چې موټر ودرېد ، دوه ږیرورکسان چې ول —ول لنکوټي یې په غاړه کې پراته وو ، دره په لاس را پورته شول .

اخوا دېخوا یې په راوتلو سترګو وکتلې ، په هماغه زلمي ، چې دیوه سپین ږیري تر خنګ الوتي رنګه ناست و ، نظر ولګېد .

لاس کې یې دره په حرکت راغله ، سترګې نورې هم را ووېستې ، چیغه یې کړه : او بدبخته را پورته شه !

هغه ځان غلی کړ .

درې والا په ږیره لاس را تېر کړ ، ور وړاندې شو ، لاس یې پورته کړ : تاته وایم ! او کونه ! دپیغمبر پر سنتو شر مېږې ؟ پورته شه چې اسلام در وښییم .

هغه لا عذر ته خوله جوړه کړې نه وه ، چې له اوږې یې دوړې پورته شوې ، په دوتنو یې له موټره ښکته کړ .

په هغه لکه دګاډی اس ، دقمچینو باران جوړ و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر کې ناستو کسانو پټ – پټ ورکتلې ، خو چا کې دويلو جرئت نه و .
دخنګ ناست سپين ږير ی ورښکته شو ، په زاريو يې پيل وکړ ، ونه شوه .
اخر يې په دواړو لاسونو کې دعذر په خاطر د درې والا مبارکه ږيره ونيوله ، هغه په قهر ،
سرته ټکان ورکړ خو ږيره يې دبوډا په لاس کې پاتې شوه .

کابل – علوم اجتماعی
د ۱۳۷۵ کال ، د وږي ۲۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاکل

دکوټې پر مخامخ دیواله د عکسونو څو چوکاټونه کتار ځړېدلي وو ، ددغو چو کاټونو په منځ کې یو له نورو لوی و. په چوکاټ کې رنګه عکس بند و ، عکس کې هغه شنې سترګې داسې پرانیستې وې چې ، هر نا ست کس   ګومان کاوو ، چې ده ته ګوري .

هغه شونډې په وړې موسکا بېرته کړې وې او د مخامخ غاښونو څوکې یې ترې ښکارېدې .
له سپین مخ نه یې ژېړه پټۍ رېږه راتاوه   وه ، ښي پلو یې سره بخو ن وېښتان اړولي وو او داسې ځلېدل ، تا به وې دشړشموټو ل بوتل یې پر ې اړولی دی .
سپین رېږي انور اکا ، کله عکس او کله زما څنګ ته ناست ملګري ته کتل   ، ټول غلي وو ، اکا پیاله کېښوده ، دهغه پر   او رږه یې لاس کېښود او بل لا س یې مخامخ عکس ته ونیو .
لا س او شونډې یې دواړه رپېدلې ، خو خبره یې له خولې نه راوتله .
یودم پورته شو : بچی ! هغه هم تا غونډې دوېښتانو شوقي و ، خو... سلګیو پسې وا خیست .
شیبه وروسته یې عکس راکوز کړ ، دپټکۍ شمله یې پرې را تېره کړه : ده ته لکه چې ، خپل مر ګ معلو م و ، له عکس نه دوه ورځې وروسته یې سر وخوړ .
له سترګو یې څو څاڅکي دچوکاټ پر ښیښه ولوېد ل ، خو هغه ته لکه چې د خپل پلار ژړا بې مانا ښکاره شوه ، هماغه شان موسک و .
مور ټول غلي وو ، واړه زوی یې ترې چوکاټ کش کړ ، یو بل ته مو وکتل او بیا ورو- ورو له خونې ووتلو .
سبا دلو ی اختر ورځ وه او مور کلیوال دخپل دود له مخې له سهار لمانځه وروسته هدېرې ته روان شوو.
دخپلوانو قبرونو څنګ ته درېدلو او دعاوې مو کولې .
چې څنګه مو د دعا لپې پر مخ را کش کړې   او دبل قبر په لور وخوځېدو ،ملګری مې ټکنی شو او بیا یې مخ را واړو :
د ده د قبر خو لا دو ه کاله نه دي شوي او بیا په کې سوری شوی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما وې دچا ؟

- دشاه محمود قبر ښییم .

له دې سره ماته پرونی ورځ را یاده شوه او ټول عکس مې سترګو ته ودرېد .

ور وړاندې شو م ، سر خواته یې سوری شوی و او دلمر وړانګه ور ننوتې وه .

زړه مې غټ کړ او له سوري مې وچ بوټی لرې کړل ، لړزې ونیولم ، خو زړه مې نه صبرېده ، سر مې ورټیټ کړ :

سپینې کوپړۍ نه لاندې اوږده هډوکي جلا — جلا پراته وو. دهغه ټول غاښونه داسې ښکارېدل تا به وې په موړ خاندي ، خو د شونډو درک یې نه وو.

دکوپړۍ ځنګ ته یوه توره غوټه ښکاره شوه ، ښه ورځیر شوم ، هماغه غوړ کا کل و خو خاورو یې ځلا اخیستې وه .

کابل — دزمان خان کلا

۱۳۸٤ د غبرګولي ۲۳ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمګړی اثر

چې ځنګه دعامه کتابتون ځنګ ته له موټره راکوز شوم ، په استاد مې سترګې ولګېدې ، ګامونه مې چټک کړل او لا د پوړۍ نیمايي ته نه و پورته شوی ، چې ور ورسېدم .
هغه په یوه لاس کې له څرمنې جوړه ژېړه دوسیه (فایل) نیولې وه ، بل لاس یې پر دېواله اېښوده او په احتیاط یې ګام ورسره پورته کاوه.
زه هم ورپسې ورو —ورو روان وم ، چې اول پوړته ورسېد ، مخې ته یې ورتاو شوم ، چې ځنګه یې راباندې سترګې ونښتې ودرېد . عینکې یې لرې کړې ، دتندي دګونځو خولې یې پر دسمال وچې کړې او په موسکا یې وویل :
دا ستاسو زلمیانو غم مې ارام ته نه پرېږ دي .

— خدای دې له غمه وساته ، استاده ! کوم غم ؟

— ټوکه مې وکړه ، غم نه دی . که په یاد دې وي تاسو ټولو ؛ خصوصا تا به هروخت ویل ، چې یو ښه تاریخ ولیکه . ماهم ستاسو په خوښه دا درې میاشتې کېږي چې کار پیل کړی دی .

هملته کېناست ، دیواله ته یې تکیه وکړه ، خپلې دوسیې نه یې کاغذونه راووېستل :

ګوره ! تراوسه مې دغه کتابونه ، رسالې او خطي نسخې د ماخذونو لپاره ټاکلي او نورو پسې ګرځم .
ما ، دماخذونو ټول سرلیکونه ، چې په پښتو ، فارسي ، عربي او انګلیسي ژبو لیکل شوي وو ، له نظره تېر کړل .
ماوې : استاده ! دا خو پوره اتیا شمارې دي ، په نورو څه کوې ؟
- نه ، زه غواړم چې دا ځل ښه دقیق او مستند تاریخ ولیکم ، کېدای شي دا زما اخري اثر وي او نور راته ژوند دلیکلو مهلت رانه کړي . که ژوندی پاته هم شم ، سترګې مې ورځ په ورځ له کاره وځي .
- استاده ! خدای دی ستا سیوري زموږ له سره نه کموي ، ته موږ ته هرڅه یې .
هغه مې دکتابتون تر سالونه بدرګه کړ او بیا ترې را ووتم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

×××

پوهنځی رانه په دریم صنف کې پاتې شو ، دمونوګراف لپاره راټول کړي کتابونه مې بېرته ملګرو ته وسپارل ، خپلې خوارۍ او غریبۍ پسې ورک شوم .
کله وزګار ، څه موده مې په بټۍ کې ښختې وهلې ، کله مې موټر خالي کول او په اخره کې راته په یوه کور کې کار پیداشو .
کور جوړ و ، یواځې یوه خونه په کې نوې جوړېد له . د کور څښتن هرساعت رابانـدې ګرځېده او هره ورځ به یې ویل : خان صیب ! دا لایبرري (کتابتون) جوړوم . ښه کار به کوې ، چې ژر جوړه شي .
له سره مې دسمنټو ټاټکی کوز کړ او سمدلاسه مې بل خالي ټاټکی را واخیست او له کوټې را ووتم ، ده چې له لرې نه څارلم غږ یې کړ .
نږدې به مې له سره ټاټکی غورځېدلی و ، ماوې : جناب ! سستي مې نه ده کړې ، دادی بیا روان یم .
موسکی شو : ستا ایمانداري راته معلو مه ده ، راځه !
بیاهم شکي وم ، او هغه دبیکارۍ ورځې رایادې شوې ، چې هوټلي په شړقنده باران کې له هوټله وویستم او په غوصه یې وویل : څه خیرات خو نه دی . دا دریمه ورځ ده چې په قرض یې خورې ، بې ایمانه کابلیه !
زه لا زړه نازړه ولاړ وم ، چې بیایې غږ کړ : ټاټکی مې کېښود او ور روان شوم . دکوټې وریې پرانیست او ورسره سم مې خولې پر بدن یخې ولګېدې .
پر مخامخ دیواله دمحمد علي جناح عکس ځړېدلی و ، کیڼې خواته پرښکلي مېز دځمکې برېښنایي کر ه ایښې وه ، دمېز پر سر داسې ګروپ ځړېدلی و ، چې رڼا ته یې توري څو چنده لوی ښکارېدل .
پر یوه بل مېز درې څلور ډوله عینکې ، چې دمطالعې ، لمر او دوړو د مخنیوي لپاره جوړې شوې وې ، اېښودل شوې وې .
دخونې په بل کونج کې انټرنټ سره وصل کمپیوټر اېښودل شوی و . ما لا ، دخونې نور ځیزونه پوره نه وو کتلي ، چې له لاسه یې ونیولم ، پرده یې کش کړه او بیایې ور پرانیست :

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوټې غولی له باندې ډېر روښانه و ، ټولې الماری له کتابونو ډکې وې ، هرې الماری ته جلا ګروپ لګېدلی و او ځای ـــ ځای پر دېوالونو دنړۍ نخچې ځړېدلې و ې .
مخ یې را واړو : ګوره داهم ګوزاره کوي ، خو غواړم داځل یوه ماډرن لایبرري (modern library) جوړه کړم .
د لیکنو مېز ته یې راغلو ، یوه پاڼه یې ترې راجګه کړه او بیایې و پوښتل:
ځنګه خط پړاو ولی (لوستلی) شې ؟
ما ژر په شګو سپېره لاسونه په کالیو وموښل او بیامې ترې پاڼه واخیسته . دا دده دیوې تازه څېړنیزې مقالې یوه برخه وه . ومې لوسته یوې جملې ته ډېر ځیر شوم ، سر مې پورته کړ ، په فکر کې لاړم .
غبر یې کړ : ځنګه ویل یې درته ګران شول ؟
ماوې نه ، خو په دې یوه ځای مې شک راغی .
هغه ټول له نظره تېر کړم او بیایې هغه عینکې چې نازکه ژېړ فرم یې و ، په سترګو کړې .
پاڼه مې هغه ته پر مېز کېښوده او بیا مې هماغه جمله ور وښوده ، ماوې :

کله چې په څوارلسمه صدۍ کې داستعماري او استثماري ځواکونو ترمنځ دهند او خلیج دنیولو سیالۍ روانې وې ، اول ځل المانیان نه ؛ بلکې پرتګالیان وو ، چې دهند او فارس خلیج ته ورسېدل .
او بل دا لاندې جمله ګوره ! دلته هم زه شکمن یم . زما په خیال په (١٥٠٦ ع) کال کې چې الفونسوالبوکرک له کومې نخچې استفاده وکړه ، هغه د افریقایي سمندر پوه نه وه او نه یې نوم احمد بن وحید و . بلکې هغه دمشهور عرب سمندر پېژندونکي احمد بن مجید و ، چې دهغه په مرستې د البوکرک بېړیو دختیځې افریقا دساحلونو ، دفارس دخلیج ساحلي سیمو او د هند په ختیځو ساحلونو کې یې لنګرونه واچول ، دسوداګرۍ او ځینې نورې مهمې سیمې یې ونیولې .
هغه بیا زما سپېره مخ او له ګردونو ډکې جامې په شکمن نظر وکتلې او له ځایه پورته شو .

دمېز له جعبې نه یې تور فرم والا عینکې را ووېستې ، انټرنټ ته کېناست ، د کتابونو فایل یې پرانیست او بیا یې هماغه کتاب ، چې ده ترې اقتباس کړی و ، پیداکړ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېبه وروسته دسکرین (دکمپیوټر ښیښه) پرمخ دکتاب هماغه برخه راغله .
سریې وخوځو او بیا یې ورو سترګې راپورته کړې :
ستا تعلیم ؟
- هیڅ
- نه ، سمه خبره کوه .
- دنښستۍ له لاسه رانه دتاریخ د B.A دوره دریم ټولګي کې پاتې شوه .
- هغه څنګه ؟
- داخو زموږ د مشرانو برکت دی ، چې خپلو کې سره جوړ نشول او د سیالیو په اور کې زموږ تعلیم ، حیثیت او ابرو برباد شول .
سوړ اسوېلی یې وویست ، شیبه وروسته یې سترګې پټې شوې او دخوب څپې یې زموږ مجلس ختم کړ .
څو ورځې مې نور هم همدلته کار وکړ او بیا چې کله ترې وطن ته راتلم ، څو تاریخي کتابونه یې راکړل .
څه وخت مې کور کې تېر کړ او بیا مې خپل سپین ږیری استاد پر زړه را وګرځېد او له دې سره سم مې دهغه ، هغه اثر ، چې ده پرې اته میاشتې وړاندې کار پیل کړی و ، په یاد شو .
نوره مې هم سودا زیاته شوه ، ماوې خامخابه له چاپه راوتلی وي ، له خپلو راوړو کتابونو سره ور روان شوم .
ور مې وټکو ، زلمي زوی یې نیغ دهغه خونې ته وروستم :
استاد دیواله ته ډډه وهلې وه ، مخکې ګڼ کتابونه او قلمي نسخې پرتې وې ، راپاڅېد .
راوړي کتابونه مې ورکړل ، لاس کې واړول را واړول ، کله به یې سترګو ته ښه نږدې کړل او کله به یې لرې کړل .
ماوې استاده ! کتاب خو به له خیره چاپ شوی وي ؟ خامخا به دوه ټوکه راکوې ، یو یې زه اخلم او بل هغه چاته ورکوم چې کتابونه مې تر ې راوړي دي .
له دې خبرې سره یې چت ته وکتلې او بیا موسک شو ، انبار کتابونو ته یې لاس ونیو .
لاس یې هماغه شان لړزېده خو ، له خولې یې غږ نه وېسته .
دوه سترګې مې دهغه په خوله نښتې وې او ځواب ته یې منتظر وم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اسویلي وروسته يې وويل : بچيه ! مانور کتابونه او مهم اسناد هم پيداکړل ، تاريخ مې نيمايي ليکلی و ، چې عينکې مې ماتې شوې ، په دې دريو مياشتو کې مې د نورو عينکو وس پيدانه کړ او بې عينکو راته څه نه ښکاري .

١٣٨٠ - د غبرګولي دوهمه

کابل ، کارته اريانا ، د شيرينو ښونځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سور پاکټ

له دېواله یې کوچنۍ ښیښه یې چوکاټ ، چې رنګه عکس په کې بند و ، را واخیست ، سترګوته یې مخامخ کړ ، شونډې ښکلولو ته جوړې کړې ، خو نا څاپه شرنګ شو او بیایې دا سې چیغه له خولې ووته ، چې ټولو ورمنډه کړه .

پر عکس ما تې ښیښې پرتې وې او شبو ورته لکه تش کالبوت نا سته وه . کوچنۍ لور یې تر غاړې لاسونه را تا و کړل او نور غلي ولاړ ول.

رستم ، له ماتو ښیښو عکس را پورته کړ ، په عکس کې هغه دښې لاس پنجه داسې خلاصه نیولې وه ، چې دګوتو او ورغوي دنکریزو سور رنګ یې ښکارېده ، پر ټټر یې ومښه او بیا یې میرمن ته سترګې راواړولې : تر او سه خو یې دمرګ خبر نه دی راغلی ؛ له هغه مخکې ته مړه نه شې .

هغې ، لکه چې هیڅ نه وي او رېدلي ، هماغه شان چپ نا سته وه او مړې او ښکې یې ګډوډې په اننګو را بهېدې .

دا پنځمه ورځ وه ، چې سمیع کورته نه و راغلی . له پلار نه یې سودا ګري پاتې وه ، ټوله ورځ په همدې لټه کې و ، خو ما ښام به یواځې دهغه له خیالونه سره را ستون شو .

شبو ورو- ورو مړاوې کېده او ور سره یې خوی عادت هم بدلېده ، لمانځه ته به ودرېده ، خوتر خلاصېدو به یې صبر تمام شو ،یو دم به یې له سینې لاسونه پورته او مخ ته به یې ونیول ، خو دعا به یې په نیمایي کې په ساندو بدله شوه .
ټوله شپه ځان سره غړېده ، کله خوبه یې غږ دومره لوړ شو چې بچیانو به یې رڼا بله کړه .
سهار له ویښېدوسره به یې ، دسمیع پر بوټونو برس وواهه ، دکتا بونو بکسه به یې راو اخیسته او بیا به تر ډېره دهغه له خالي کټ سره په خبر و لګیاو ه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـن سـها ر ، چې ښنګه چاى تـه کېنا سـتل ، د کلا د ور ترشا د موټر سايکل غږ شو ، غږ ښوځلې او چت شواو بيا لکه په چټکۍ چې يې تېښته کړې وي ، پسې ورک شو .
دسميع پلار دچاى پياله کېښوده ، په منډه دروازې ته لاړ ، دور مخ ته دټايرونو خا پونه معلو مېدل . نظر يې ورپسې وزغلو خو تر سترګو نه شو .
چې ښنګه يې ور تـږه ځمکې تـه يې پام شـو ، کاغذي پاکټ چې سره خاپونه وربانـدې وو ، پروت و.
د پاکټ پرمخ دسميع نوم داسې ليکل شوى و ، لکه چې خپله يې ليکلى وي ، پاکټ دروند او منځ يې جګ ولاړ و ، په منډه خونې ته راننوت ، کله يې پاکټ او کله يې دميرمن په لاس کې د۱۳ کلن زوى عکس ته کتل چې منګول يې خلاصه نيوله وه .

شبو دخاوند په لاس کې پاکټ ته سترګې هکې پکې نيولې وې . پاکټ يـې پرانيست ، سور کلوله کاغذ باندې ليکل شوي وو : پيسې راليږې او که ... چې دجملې پاتې برخې پسې يـې کا غذ سپږه ، درب شو اودوه سرې ګوتې دشبو په لمن کې ولوېدې .

کابل _ دزمان خان کلا- دمر غومي اوله ۱۳۸۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ ګېلن

له شنه سهاره ، دقوې دراتلو اوازه وه ، دکلي پېغلې او ځوانې ميرمنې له خپلو ماشومانو او قيمتي شيانو سره ليکه – ليکه دغره په لور روانې وې .

شېبه پس ، کلی له ځوانو ښځو او ميرمنو تش شو . مجاهدين يو- يو له خپلو کورونو را وته او د ټوپکو شپيلۍ يې لمر ځلولې .
چنار لاندې سره راټول شول ، چا خپلې وسلې پاکولې ، چا شاژورونه ډکول او چا په چانټو ګوتې وهلې .

قوماندان ، چې دچنار ډډ ته ډډه وهلې وه ، په خپله ماشينداره يې غوړه لته راتېره کړه ، دوه درې ځلې لټ راکش کړ او چې هر وار ترې اخوا دېخوا مرمۍ ولوېدې نو بريتونو لاندې موسکی شو .
بېرته يې شاژور کې کېښودې ، قيد يې وواهه ، راکټ يې له منځه راجګ کړ او بيايې وويل :
هلکو ! ماخو کرته ويلي ، چې ترڅو امر شوی نه وي نو ډزې مه کوئ ، خو تاسو هغه وخت په ځان نه پوهېږئ ، له قوماندې مخکې شاژورونه تش کړئ .
داځل به داسې نه وي ، اوازې دي چې قوه ډېره لويه ده ، که په تخنيک ونه جنګېږو تباه کېږو .
راکټ يې نور هم جګ کړ : او ل ډز به دهمده وي او بيا ... لايې خبره پوره کړې نه وه ، چې توريالی راوړاندې شو :
قو ماندان صيب ! څو کرته مې درته ويلي ، داځل چې هر څنګه وي راکټ به ماته راکوې او بيا يې خپل پنځه ډزي ټوپک ته ، چې په شپيلۍ کې يې سور ځونډی بند و ، لاس ونيو : زه نور دا اوږده بلا نه شم ګرځولی . ابله قوه کې مې څو مرمۍ ټانک پرې وويشت ، دکاپر ځوی والله که پرې خبر وو ، ترڅو ترې شنې لوخړې پورته نه کړم زړه مې نه يخېږي .
قو ماندان خپلو مجاهدينو ته مخ واړو :

(c) ketabton.com: The Digital Library

توريالی له ډېره وخته راپسې دی . ځو ځلې يې راته ويلي ، ښه زړوردی ، خو په راکټ مې زړه نه کېږي . سم راته په سُر برابر نه ښکاري .
هسې نه يا ځان ژوبل کړي او يا مو له دې يوه راکټه خلاص کړي .
توريالي سترګې سرې شوې ، ټولو ته يې بدې - بدې وکتلې او بيايې دستې چانټه له ټټره خلاصه کړه ، ټوپک يې کېښود او په تلو — تلو کې دګوتې په خوځلو سره وويل : يابه بې سُره توريالی نن خپل سرخوري اويا به ...
قو ماندان ځو غړونه ورپسې وکړل ، خو ده يواځې (راکټ دې په تاسو مبارک وي) ووې او د ونو په منځ کې ورک شو .
دماسپښين اذانونو ته لا وخت پاتې وه ، چې د شوبلو ډوب — ډوب غږ ونه راورسېدل .
مجاهدينو د د عا لپې پورته کړې او بيا دسترګو په رپ کې ټاکلو ځايونو ته ورسېدل .
دهغوی له رسېدو سره سم ، له مخامخ غره ، ځو چورلکۍ را واوښتې او په شاوخوا سيمو يې دسکروټو باران جوړ کړ .
ځو دورې يې ووهلې او بيا بېرته له سترګو پناه شوې . دټانکونو غړونه رانږدې شول ، سړک ته د نږدې کورونو ښيښې په جړقېدو شوې .
توريالي هم له خپل زوړګيلن سره ، ځان ور رسولی و او له سړک نه لاندې بوټو کې پټ و .
دکتار د اول سر ټانکونه او ځو پوځي موټر تېر شول ، خو لا يو خړ ټانګ له دوه موټر و سره پاتې و ، ورو- ورو رانږدې کېدل او دتوريالي وينه هم په خوټېدو وه .
لا پناه شوي نه وو ، چې دراکټ ډز نږدې غره داسې په شوق بدرګه کړ ، تا به وې د ده هم په خپله لمن کې سورمخو يرغلګرو ته زړه ډک و .
ورپسې دماشيندارو غړونه پورته شول ، ځينې موټر به ځو ګامه په يوه ډډه روان وو او بيا به په ګړنګونو کې ورک شول .
له پوځي موټرو شېبه په شېبه شنې لوخړې پورته کېدې او پر سړک يې خولې لګولې .
ورپسې ټانکانو کې ناستو کسانو ، چې دخپل سره انقلاب د پرمختګ ضد عناصر يې تورو کندو ته لېږل ، نو ويشتل شوي موټر او شوبلې يې کندو ته غورځول او په تېښته کې يې د پرمختګ لاره ځانته اواروله .
شېبه وروسته ، دسړک دواړه غاړې له اوسپنيزو خوليو او اوړدو چرمي موزو ډکې شوې .
د مجاهدينو د ګڼو ګروپونو له خوا ډزې روانې وې ، شنو لوګيو يو بل اسمان جوړ کړی و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروستی ټانګ زړه نازړه توریالي خواته راورسېد ، خو چې کله یې په هوا کې دلوګیو ننداره وکړه ، چینونه یې سست شول ، دمخې تاو ولو په لټه کې شو . توریالي حوصله بایلوله ، دتکبیر له زړه لړزونکي غږ سره پرې ور وخوت ، ګېلن نه یې سرپوښ لرې کړ ، راټیټ یې کړ او بیا له اور لګیت نه پلته راووېسته .

په ټانګ کې ناستو کسانو ، چې له خلاص سره دا ننداره وکړه ، سترګې سپینې واوښتې ، دلاسونو په جګولو سره یې د (دوست!) (دوست !) چیغې پورته کړې .

توریالي ، چې دګیلن خوله یې هماغه شان ټیټه نیولې وه ، په اشاره یې ټانګ ته له سړکه نه دکوزېدو امر وکړ .

ټانګ لاندې پټیو کې ودرېد اوپه ټانګ کې ناست درې واړه کسان ، چې لاسونه یې جګ نیولي وو له هغه سره کلي ته راغلل .

مازیګر لمر په پرېوتو وو ، چې ډزې غلې شوې ، دقوې پاتې کسانو او موټر په تېښته ځانونه ولایت ته ورسول ، شېبه پس خړ پړ مجاهدین ، چې پر شونډو یې دغرور موسکا خوره وه ، له نوو ماشیندارو او لاس ترلو سور مخو سره را ورسېدل .

د قوماندان ، چې په پټي کې په ټانګ سترګې ونښتې ودرېد ، راکټ پسې سترګې وګرځولې ، خو چې کله یې توریالی له نوو کسانو او کلیوالو سره ولید ، مخکې راغی ، توریالی پرې غږ کړ : قو ماندان صیب! ودې لید بې سُره توریالی ؟

قـو مانـدان او مجاهـدین هـک پـک وو ، ناسـتو درې واړو هـم هرچاتـه شـنې سـترګې اړولـې او لړزېدل .

قوماندان یو ځل بیا ، په پټي کې ولاړ ټانګ او توریالي ته وکتل او لایې پوښتنه نه وه کړې ، چې هغه ټوله کیسه تېره کړه .

قو ماندان نور هم ورنږدې شو : ښه نو په دې لنډ او تنګ وخت کې دې پټرول له کومه کړل ؟

توریالی له خندا شین شو ، ګیلن یې پر سر واړو او چې ، کله یې ترې دوه درې غټ غړپونه وکړل نو د سور مخو رنګونه لاپسې سره شول ، یوبل ته یې مرې وکتلې او سرونه یې ښکته واچول .

کابل ، ۱۳۷۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې کوره

په څه خوارۍ د دروازې ټکارې دباد او باران له شوره ، تر خونې را ورسېد . مخامخ دېوالي ساعت ته مې وکتلې ، نن ورځ يې هم رانه ټوله خوړلې وه .

بيا ټکارې شو ، څادر مې له ځانه را تاو کړ ، د دروازې له درزونو رڼا ښکاره شوه ، د وره تر شا مريم ترور له دوه وړو لورګانو سره ولاړه وه . اوارې رپېږدېدلې ، کوټې ته مې ر اوستې .
تابه وې ژړا يې موږ ته ساتلې وه ، له کېناستو سره سم يې چيغې پيل کړې ، وړو نجونو هم سرونه پر زنګنو کېښودل او سلګيو ونيولې .
د هغې شونډې بيا وريږدې خو مور مې تر ې مخکې شوه : مريم ! تېره جمعه دې هم کور کې شور و او نن هم ، خبره څه ده ؟
هغه لکه چې همدې پوښتنې ته په تمه وه ، ژر يې ځواب ورکړ : دکور دخاوند له لاسه ، هغه وخت هم کرايې پسې راغلی و او نن خو يې وويل ، چې که کرايه دې را نکړه نو له کوره به دې وشړم .
خپلو لور ګانو ته يې مخ واړو : په ماخو دنيا تېره ده ، په دغو يتيمانو مې زړه سوزي ، دچا په کورونو به يې ګرځوم ؟

شېبه وروسته يې دسلګيو له بدرګې سره ووې : خدايه ! په شته کورکې دې بې کوره کړم او له دې سره يې نيمکښه سترګې چت ته ونيولې او سر يې پر تکيه کېښود .
دهغې شونډې ورو — ورو رپېدلې او دسترګو له کونجو يې ګډې وډې اوښکې را روانې وې .
ماسترګې په مريم نښلولې وې ، خو په ذهن کې مې دهغې دغې جملې (خدايه! په شته کور کې دې بې کوره کړم) ته ځوابونه لټول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې کوټې ته لاړم او ترڅو چې ويښ وم ، د هماغې جملې په اړه مې سو چونه کول : ښه ، چې کور لري نو ولې کرايي اوسېږي ؟ خپل کور ته ولې نه ځي ، تر څو به داسې در په در وي او ... ؟؟

سبا چې ځنګه له ښونځي راغلم ، مريم دخپل کور دروازې مخ ته ، چې زموږ دکور مخامخ وه ، ولاړه وه . غږ يې کړ : زويه ! تاته په تمه وم . نن به راسره زموږ تر کوره ملتيا ونه کړې ؟
ما چې دهغې کورته له پخوا سودا وه ، د ولې نه ، په ويلو مې په منډه کتابونه دخونې منځ ته ګوزار کړل او بېرته را ووتم .

څلور واړه ، له موټره کوز شوو ، دکوڅې دواړه خوا ديوالونه سوري — سوري وو ، په هر ديواله ګوليو داسې خولې لګولې وې ، تا به وې جګړه مارو له خپلې خاورې سره هم دښمني درلوده .

د کوڅې پر يوه ديواله د (زمو ږ جهاد ادامه لري) جمله ليکل شوې وه ، د يوه ستر کور مخ ته له شګو ډکې بوجۍ يو پر بل لپاسه اېښودل شوې وې .

د بوجيو په منځ کې يو ځوان ، چې برګ دستمال يې په غاړه کې و ، مخابره په لاس ولاړ و .
بل له ځانه دمرميو شريدونه تاو کړي وو او د زيکو يو توره شپيلۍ لکه وږی مار تاوېده را تاوېده .

له مخامخ کوره دبارودو او له دې پوستې نه دچرسو لوګي داسې پورته کېدل ، تابه وې خپل وطن په نشه کې ورانوي .

له کوڅې ووتو ، چې ځنګه ميداني ته ورسېدو ، مريم ګړندۍ شوه ، لکه څوک چې ورته غږونه کوي ، همداسې چټک روانه وه ، يودم يې ګامونه سست شول ، کېناسته ، لونې يې سرته ودرېدې . له دواړو لا سونه يې ونيوله او را جګه يې کړه .
په بې دروازې کور ننوتو ،او سمدلاسه مو په دوه غبرګو قبرونو نظر ولګېد ، دقبرونو له پاسه وچ واښه باد رپو ل او ديوه له پاسه د ماتو بنګړيو ټوټې پرتې وې .

مريم ، د مخامخ کوټې چې نيم دېوال يې رنګ شوی و او له سوري بام نه پرې دلمر پلوشې غوړېدلې وې ، لاس ونيو. لاس يې هماغه شان په هواکې رپېږدېده ، په خبرو لګياشوه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې کوټې په رنګولو زوی او پلار لګیاوو ، د زوی مې د واده نېټه نږدې وه . یو دم انګړ سره لنبه شو . له همدې کوټې تور لوګي پورته شول . ورمنډه مې کړه ، هغه دواړه لکه تازه حلال شوي مالونه په خپلو وینو کې شتېدل .

له دې خبرې سره یې پښې سستې شوې د دواړو قبرونو منځ کې کېناسته ، مخ یې را واړو : بچیه!

ډېره بده ورځ وه ، دکابل په هر کوڅه کې سور اوربادېده ، د ګاونډیو په مرسته مې همدلته خښ کړل .

هغې نورې کېسې هم کولې خو ، خوله یې وچه شوه ، په هماغه قبر چې دماتو بنګړیو ټوټې پرې پرتې وې سرکښښود او له سترګو یې داسې او ښکې روانې شوې ، تا به وې و چ واښه خړوبوي .

کابل – دزمانخان کلا ، د ۱۳۸٤ کال دسلواغې دوهمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چنار څنګه مات شو ؟

دموټر له یو نا څاپي بریک سره ، د ناستو کسانوخولې پر څو کیو ولګېدې ، د خیر چیغه ، لکه دسګرټ لوګی په موټر کې تا وه را تاوه شوه . دموټروان سترګې په وړه ښیښه کې ښکاره شوې .

پرسړک ولا ړ کس ، چې کلاشینکوف یې او ږه کې بند و ، د څنډې ته کېدو اشاره وکړه او بیا په بېړه موټر ته راو خوت.

دهغه دښویه پلن مخ په پورتنۍ برخه کې ، یوازې له یوې تورې زخې دوه درې تاره وېښتان را ځړېدلي وو ، په ببر و او دوړنو سر یې تور دستمال راتا و کړی و. وړې او تنګې سترګې یې هغه وخت لا پسې تنګې شوې ، چې کله یې د ټوپک په شپېلۍ یوتن وسیخه.

ټول غلي وو ، موږ نه وړاندې درې موټرنور هم ولاړ وو ، دموټرو تر مخه پر سړک زنځیر تېر و او تر زنځیر لاند ې دټانګ چین نه پوله جوړه شوې وه .

دواړو خواوته ګوته په ماشه کسان ولاړ وو .

زموږ موټر هم ورو- ورو دولاړو موټرو تر څنګ ودرېد ، دوه وسلوال چې مخامخ یې شنې چانټې تړلې وې ، راپورته شول .

دواړو دټوپکو شپېلۍ ناستو کسانو ته نیولې وې او موږ لکه دښکار یانو د ډنډ بوتان غلي ناست وو.

زما خواته پریوې څوکۍ دسپین ږیري سره جوخت یو تنکی ځوان ، چې اینه دار ه واسکټ یې په تن او نیمکله خولۍ یې پرسر وه ، ناست و. شونډې یې تلې او راتلې او سترګې یې په رپا وې . کله یې چت اوکله یې خپلو زنګنونو ته کتلې .

شېبه پس یې د ټوپک میله په او ږه ونښته ، او وارونه خو پرې هغه وخت زیات شول ، چې کله یې له خولې د (وه خدایه !) کلمه ووته .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ټولوته ډنډ سترګې را واړولې ، خو هیڅ ورته پرته له سترګو ټیټولو نورځواب ورنه کړ.
دکنداغونو او لغتو په وهلو یې له موټره ښکته کړ .
سړک نه وړاندې پرکټ غټ پربړ سړی ، چې کټ نه یې ډډې راوتلې وې ، یو بغله پروت و. پرمېز یې دتومانچې ترخنګ دسګرټو قوتۍ ایښې وه ، کټ نه څو ګامه وړاندې اته - نهه کسان دپښو پرسر ناست او سترګې یې پرځمکه نښلولې وې .

دی یې دکټ مخ ته ورته ودراوه ، پربړ سړي ښکته پورته ور وکتلې او بیایې تو مانچه دښي لا س په ګوته کې په څرخېدو شوه . دنوم پو ښتنه یې ترې وکړه ، په خبره یې پوه نه شو ، غلی ولاړ و ، خو دواړه سترګې یې دهغه په تو مانچه نښتې وې ، هغه بیا پرې غړ کړ . ده ورو وویل : (چنار) ددې نوم په اورېدو لکه وږی تمساح په کټ کې تاورا تاو شو ، لاس یې دهغه تر ګریوانه ور ورساوه او بیا یې له یوه ټکان سره په ناستو کسانو وغورځاوه .
خپلو ملګرو ته یې څه وویل او بیا سمدلاسه یې دهغو لرګیو ډېرۍ ته ودراوه ، چې لا یې پر څوکو د دیوالونو وچې شوې ختې نښتې وې .

هغه لکه په لرګي چې بدل شوی وي ، غلی ولاړ و خو ، چې پوه شو ، دلرګیو ماتولو امرورته شوی تبر پسې یې سترګې ګرځولې .
پر کټ ناست سړي تر سترګو لاندې څاره ، زړه یې تنګ شو ،له کټ نه یې ټوپ کړ ، په یوه لغته یې پر لرګیو خطا کړ ، هغه ورو وویل : قو ماندان صیب تبر نه شته ، څنګه یې مات کړم ؟
هغه نور هم تورشو ، په غوسه یې ووېل (زبان ته میبروم) اوبیا یې په خوله لغته ورکړه ، پرسمټې لښتي یې پړمخې وغورځاوه ، غټه تیږ ه یې په دواړو لا سونو را پورته کړه او بیا تر څو چې مو ، سترګې پټولې ، له یوې لنډې چیغې سره مو دهډکو کړچهار واورېد .

د ثور ۲۷ مه ، ۱۳۸٤

کابل ، دزمان خان کلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ترهګر د لیکوال لنډه پیژندنه :

محمد نعمان دوست د خدای بښلي خیرالله خان زوی ، په ۱۳۵٤ کال کې د لغمان د الینګار ولسوالۍ د کوڅي کلي په پاس کلا کې پیدا شوی دی .

نوموړی لا ښوونځي ته د تلو نه و ، چې له کورنۍ سره د سرو یرغلګرو او د هغوی د ګوډاګیانو له شره پاکستان ته مهاجر شو .

دوست ، هملته د ښوونځي په ور پل کېښود او په ۱۳۷۰ کال کې د هریپور په پنډ غالي کې له النصر لیسې څخه فارغ شو .

په ۱۳۷۱ کې د دعوت او جهاد پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي په پښتو څانګه کې شامل شو او بیا یې داخر کال اخري سمسټر په ۱۳۷٦ کال کې ، په کابل پوهنتون کې پای ته ورساو .

نوموړي د ښوونځي په دوره کې شعر لیکلو او د پوهنتون په دوره کې کیسې لیکلو باندې پیل کړی دی .

د ترهګر په نوم ټولګه یې لومړی چاپي اثر دی .

د دوست کوچینوالی په جلا وطنۍ او د ځوانۍ لومړي کلونه یې ، په داسې وخت کې تېر شوي چې په کابل کې د واک په سر کورنۍ جګړه توده روانه وه .

دوست ، د سره پوځ د وحشتونو کیسې اوریدلي او له هغه وروسته د ولس نورې بدبختۍ خپله لیدلي دي .

همدا لامل دی چې کیسه اوشعر یې دواړه په یوه نه یوه ډول غمجن حالت بیانوي .

له لومړۍ ټولګې یې ښکاري ، چې که ژوند ور سره وفا وکړي نو د ډېرو ښو هنري اثارو تمه ترې کېدای شي .

په عمر او قلم یې برکت شه   عبدالمعید هاشمي

مهتر لام ، د ۱۳۸٥ کال د مرغومي دوهمه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library